

KRONIEK
VAN DE STICHTING
GESLACHT MEES

VAN DE REDACTIE

Vandaag op 4 mei 2020 lanceert de Europese Unie een wereldwijde donatiemarathon, waarin zij overheden en organisaties vraagt om 7,5 miljard Euro. Voor de gelijkwaardige toegang tot tests, eventuele medicijnen en vaccins tegen het Coronavirus.

De Corona pandemie domineert het nationale en internationale nieuws. De laatste cijfers in Nederland zijn 40.777 besmettingen, 5.082 gestorvenen en wereldwijd ongeveer 250.000 doden.

Voor het Coronavirus toesloeg ging het goed met de economie in Nederland. De groei was vorig jaar nog 2,6%, nu wordt er een krimp van 1,2% verwacht in het meest gunstige geval. Het slechtste scenario geeft een krimp aan van 7,7% en een werkloosheid van rond de 10%.

Zoals Johan Cruyff al zei: 'elk nadeel heb zijn voordeel'. Het milieu is behoorlijk opgeschoond. De natuur lijkt langzaam te herstellen. Er zijn minder verkeersongelukken en de solidariteit tussen mensen onderling lijkt te groeien. De crisis kan worden aangewend als een tijd van reflectie en bezinning. Het woord massa is uit den boze geworden. Massatoerisme, massaproductie en -veehouderij en het massale reizen staan ter discussie. Ik hoop en verwacht dat de toekomst uit noodzaak geboren kleinschaliger, duurzamer en bewuster wordt.

Voordat de Corona toesloeg, deden vooral de vrouwen het goed in de sport dit jaar. Het vrouwenvoetbal elftal werd tweede in de finale tegen USA bij het WK in Frankrijk. En de honkbal vrouwen veroverden de WK honkbal titel in Japan.

In deze 69e Kroniek uiteraard veel aandacht voor het Coronavirus. Dokter Erik Mees uit De Meern schrijft een artikel hoe de Corona zijn dagelijkse praktijk beïnvloedt. Anna Mees, die voor de NOS werkt, schrijft wat het vermaledijde virus veroorzaakt bij mensen in een Brabants ziekenhuis. En een stuk over het gevolg dat vele mensen door Corona thuis gaan werken. Ons gewaardeerd bestuurslid Barend Mees, hart en vaatchirurg in het UMC in Maastricht, rapporteert over zijn ervaringen met Covid-19.

Er staan ook stukken in deze Kroniek over onderwerpen, die niets met Corona te maken hebben. Zoals een bijdrage van de Canadese zeevaarder Jacob Peter Mees over diepzee zeilen en boren naar olie in de oceaan. Een verhaal van Tobias Mees over sport technologie in Brazilië. En een moedig stukje van Vicky Mees over haar angststoornis.

Op cultureel gebied staan er twee artikelen van uw eindredacteur in de Kroniek. Over de honderd jaar geleden jonggestorven fijnschilder Jan Mankes, over wie ik een documentaire aan het voorbereiden ben, samen met producent Nathalie Nijkamp. En een terugblik op de spraakmakende talkshow De Wereld Draait Door. Het programma was 15 jaar onafgebroken op televisie te zien. Walda van der Heijden-Mees vertelt over haar werk als beeldend kunstenaar. Zij heeft een digitale expositie van haar werk.

Tenslotte twee In Memoriams: over Lydia Staab-Mees en een over Hélène Victorine Mees. Zij stond bekend als Helen Mees-de Stuers.

Ondanks de Corona, wens ik u veel leesplezier. Jaap Mees, jaapmees@online.nl

Foto voorzijde: beeld Paard van beeldhouwster Walda van der Heijden-Mees

colofon

BESTUUR EN COMMISSIES

penningmeester
Barend Mees
Lenculenstraat 16
6211 KR Maastricht
bmemees@hotmail.com

lid
Alexander Mees
Parklaan 36
3972 JZ Driebergen – Rijsenburg
tel. 0343-521455
amees@xs4all.nl

lid schilderijen
Joost Mees
Terbregse Rechter Rottekade 250
3055 XJ Rotterdam
tel. 06 20628657
joost.mees@mdhi.nl

lid adressenbestand/genealogie
Hans Mees
Neherpark 136
2264 ZC Leidschendam
tel. 070 3866304
jr.mees@hetnet.nl

Redactieadres Kroniek
Jaap Mees
Westhaven 24b
2801 PJ Gouda
telefoon 0182-603701
mobiel 06-48863305
jaapmees@online.nl

Stichting Geslacht Mees
Bank Mees Pierson nr. 255050593
ABN Amro nummer 255050593
IBAN-nummer: NL82ABNA0255050593
BIC-nummer: ABNANL2A

Website
Hans Mees
jr.mees@hetnet.nl
Alexander Mees
amees@xs4all.nl
Barend Mees
bmemees@hotmail.com

Druk
Van Assema Grafimedia,
Heemstede

www.familiemees.com

FAMILIEBERICHTEN

GEBOREN:

Utrecht, 2 juni 2019: Marie Agnès de Die, dochter van Leendert de Die en Anna Céline Mdr Mees (R 12-17).

Amsterdam, 16 juni 2019: Ignaz Oscar Bianco, zoon van Ignacio Antonio en Vita Louise Mdr Bianco-Mees (R12-17).

Cambridge (UK), 4 januari 2020: Lily Milou Anne Mees, dochter van Pieter Laurens JRzn en Jemima Alice Mees-Snagge (R13-13-2).

OVERLEDEN:

Manerbio (Italië), 4 mei 2016: Jannelies Hdr Saggioro-Mees (G 12-18), geboren 23 mei 1939, echtgenote van Leopoldo Albino Saggioro.

Solferino (Italië), 16 december 2016: Leopoldo Albino Saggioro, geboren 14 augustus 1924, weduwnaar van Jannelies Hdr Mees (G 12-18).

Rotterdam, 19 september 2019: Lydia Jacoba Helena AQdr Mees (R 11-7), geboren 19 mei 1920, weduwe van Willem Marinus van Eeghen (1919-1948) en Karel Staab (1920-2011).

Hilversum, 26 oktober 2019: Jkvr Hélène Louise Victorine de Stuers, geboren 28 januari 1930, ex-echtgenote van Philip PhAJzn Mees (R 12-15).

Utrecht, 21 februari 2020: Frederik Hendrik van Zijl, geboren 14 november 1928, levenspartner van Hermannus Ellens Berend Hzn Mees (G 13-18-2), overleden 11 februari 2009.

■ Hans Mees
■ jr.mees@hetnet.nl

HUISARTS ERIK MEES IN CORONATIJD UIT DE MEERN

“Onze helden van de zorg” worden we tegenwoordig genoemd. Dat is fijn, maar eigenlijk doen we in deze tijd niet veel meer dan we de afgelopen decennia hebben gedaan. Natuurlijk is er de afgelopen tijd hard gewerkt op de intensive-care afdelingen van de verschillende ziekenhuizen, maar ik denk dat de plotselinge waardering voor de zorg vooral wordt ingegeven door de angst voor het coronavirus.

Houvast

Dat is ook niet zo verwonderlijk, aangezien dit nieuwe virus nog vol raadsels zit. Ondanks het ongekend hoge aantal deskundigen in de virologie (na het beëindigen van de voetbalcompetitie hebben enkele miljoenen voetballers zich om laten scholen tot viroloog) begrijpen we nog niet veel van het virus. De wijze van verspreiding, waarom bepaalde gebieden en bevolkingsgroepen hard of juist minder getroffen worden, de mate van immuniteit na het doormaken van een infectie en de (on)mogelijkheid een werkzaam vaccin samen te stellen is vooralsnog onduidelijk. Mensen kijken daarom naar artsen in de hoop dat deze meer weten en hen enig houvast kunnen geven.

Angst

In de praktijk betekent het dat wij vooral bezig zijn met het managen van angst. De telefoon gaat regelmatig, maar de mensen durven bijna niet naar de praktijk te komen en gaan het liefst helemaal niet naar het ziekenhuis (waar ze overigens ook zeer beperkt welkom zijn). Omdat een coronabesmetting zich op allerlei manieren kan manifesteren, denkt men bij een veelheid van klachten nu aan de beurt te zijn. Ook is het opvallend hoeveel mensen zichzelf nu plotseling tot een “kwetsbare groep” vinden horen, waardoor ze zich nog meer terugtrekken in hun huis.

Veel consulten worden telefonisch of via e-mail verricht en als er mogelijk sprake is van een corona-infectie, worden de patiënten gezien in een aparte ruimte elders in het dorp. Wij zien ze dan in volledige uitrusting, waarbij gewoon arts-patiënt contact nauwelijks mogelijk is.

Nabijheid

Tijdens mijn werk zie ik normaalgesproken dagelijks ongeveer 30 patiënten op de praktijk, doe ik 3 telefoontjes en 3 visites. Tijdens mijn consulten is het

voor mij heel belangrijk een bepaalde nabijheid bij mijn patiënten te ervaren, want ik ben ervan overtuigd dat je iemand pas werkelijk kunt helpen als je heel dichtbij en betrokken bent als arts.

Op dit moment spreek ik dagelijks 10-20 mensen telefonisch en doe ik 5-10 consulten en soms een visite. Dat is dus een hele andere praktijkvoering. Het voelt voor mij veel afstandelijker en ik merk dat ik moeite heb de mensen te bereiken. Door de telefoon mis je de lichaamstaal van de ander. Een oplossing hiervoor zou beeldbellen kunnen zijn maar mijn ervaring is dat de afstand blijft. Hoe moet je iemand door de telefoon of via een beeldscherm troosten die net zijn vrouw verloren heeft, of die kanker heeft?

De gesprekken die ik aan de telefoon voer met ouderen, die al weken alleen thuis zitten voelen voor mij erg onbevredigend. We hebben een lijst gemaakt van ongeveer 300 kwetsbare ouderen die we af en toe bellen. We vragen hoe het gaat en bespreken wat zij aan behandeling zouden willen

als ze getroffen worden door corona, maar ook bij andere aandoeningen. Ik vind het erg moeilijk deze gesprekken telefonisch te voeren, maar het kan op dit moment niet anders.

beschermingsmaterialen aan- of uit te trekken en alles te reinigen.

Een positief punt dat mij opvalt is de sterk toegenomen sociale controle. Buren kijken weer meer naar elkaar om en verzorgen maaltijden voor hen die dat niet kunnen of durven.

Ondanks alle belemmeringen is het voor mij fijn om mensen in deze moeilijke en onzekere tijden te kunnen helpen en blijft het beroep huisarts voor mij het mooiste wat je kunt doen.

■ Erik Mees
■ E.mees@planet.nl

PLOTS THUISWERKEN MET EEN HUILENDE BABY, HOE DOE JE DAT?

Het dringende advies van de overheid is nu: werk thuis wanneer dat kan. Ook veel ouders zien zich genooddaakt om dit te doen, terwijl scholen en kinderdagverblijven dicht zijn. Hoe doe je dat met jonge kinderen die aandacht en zorg nodig hebben? En wat zijn valkuilen en voordelen van thuis werken?

Voor Ilse Steenbergen (36), die bij een energiebedrijf werkt, begon de dag om 5 uur. Haar kinderen, van bijna twee jaar en zes maanden, waren allebei wakker. Ze werkte van 07.00 tot 09.30 uur, daarna was haar verloofde Peter (ook 36) aan de beurt. "Beiden hadden we al veel afspraken staan. We hebben samen gekeken naar de prioriteit daarvan en de dag in blokken verdeeld."

Mathijs Bestebreur

Sociale controle

Ook de organisatie in de praktijk is een constant punt van aandacht. We hebben een aantal stoelen uit de wachtkamer verwijderd zodat de patiënten voldoende afstand kunnen houden en we hebben zelfs een stoplicht bij de ingang gezet om filevorming in de gang te voorkomen. Ook wordt steeds extra tijd ingeruimd om onze persoonlijke

De Utrechters werken vanuit hun slaapkamer, met een geluiddempende koptelefoon en laptops in de vensterbank. "Hier is natuurlijk licht en met een kussen op de stoel zitten mijn knieën in een hoek van 90 graden."

Ilse Steenbergen

Van haar werkgever kreeg Steenbergen de tip om op vaste tijden te werken, regelmatig pauze te nemen en even naar buiten te gaan. Zo heeft ze een beetje structuur op de werkdag. "Benadrukt wordt dat het belangrijk is te bewegen: als je een telefoongesprek hebt of wat denkwerk, sta gewoon op of doe het lopend."

Beiden vinden het belangrijk om goede afspraken te maken. "Zodat als ik werk, ik dat ongestoord kan doen en mijn werkgever weet waar hij op kan rekenen." Dit gaat niet altijd goed: vrijdag begon haar zoon ineens heel hard te huilen en ging ze naar beneden. "Hij was gevallen en had een bloedlip. Daarvoor laat ik me natuurlijk wel storen."

Een van de grootste nadelen van thuis werken is dat de grenzen van werk en privé erg door elkaar heen gaan lopen, zegt Janneke Plantenga, economiehoogleraar aan de Universiteit Utrecht en decaan van de faculteit Recht, Economie, Bestuur en Organisatie. "Daarnaast hebben mensen het gevoel dat ze voortdurend aan moeten staan en worden ze heel hijgerig van de constante appjes en rinkeltjes."

Scherpe lijnen trekken

Plantenga benadrukt dat de coronacrisis ook qua thuis werken een heel uitzonderlijke situatie is, nu dat velen wordt aangeraden of zelfs verplicht.

"Zeker als er kinderen thuis zijn, lopen die twee sferen dwars door elkaar heen. En kinderen zijn heel onvoorspelbaar." Als ouder is het belangrijk om een goede werkplek te creëren. "Dan is het helder: als ik daar zit, ben ik aan het werk. Je moet zo scherp mo-

gelijk lijnen trekken. Anders heb je het gevoel dat je op beide fronten tekortschiet."

"Mijn zoon heeft al aan aardig wat conference calls meegedaan. Op schoot in beeld of jengelend op de achtergrond"
– Mathijs Bestebreur

Bij Mathijs Bestebreur, zelfstandig projectmanager in de technieksector, lopen werk en privé door elkaar. Hij heeft een zoon van tien maanden en werkt al thuis op woensdagen, met zijn kind erbij. "Ik ben dan nogal overgeleverd aan de grillen van m'n baby. Soms slaapt 'ie wel, soms niet. En hij slaapt nooit op het moment dat ik dat wil. Hij heeft al aan aardig wat conference calls meegedaan. Op schoot in beeld of jengelend op de achtergrond."

Bestebreur bereidt zijn klanten erop voor. "Ik zeg het altijd: als je op woensdag een afspraak wil, kan dat, maar je staat niet op één."

Nu is zijn vriendin ook thuis en zitten ze samen aan tafel, terwijl hun zoon slaapt. Afspraken hebben ze nog niet gemaakt. "Als hij straks wakker wordt, denk ik dat we hem om de beurt in de gaten houden en eten geven."

De baby is er wel aan gewend dat hij niet de volledige aandacht krijgt. "Maar als hij echt begint te huilen, is het jammer. Welk telefoongesprek ik ook heb, dan moet ik overschakelen naar hem. Dus als het een belangrijk gesprek is, zit ik echt in de rats."

"Hier komt een einde aan, en dan wil ik nog steeds dat mijn baas blij met me is" – Ilse Steenbergen

Er zitten ook positieve kanten aan thuis werken, weet Plantenga. "Deze crisissituatie is natuurlijk anders. Maar in principe vinden mensen het plezierig om het af en toe te kunnen doen. Je wordt niet gemonitord op aanwezigheid. In sommige beroepen kan je 's avonds of 's nachts werken. Die relatieve vrijheid wordt als een belangrijk goed gezien."

Dat vindt ook Ilse Steenbergen. "Ik kijk minder naar de uren, maar wil resultaten blijven leveren. Want hier komt een einde aan, en dan wil ik nog steeds dat mijn baas blij met me is."

NOS-collega Gonnie Spijksstra heeft oudere kinderen en houdt dit schema aan met 'schermtijd' en 'schooltje spelen':

■ Anna Mees
■ a.c.mees@gmail.com

VERSLAG VAN ALEXA TER HORST: EEN JAARTJE BONAIRE TOEN DE CORONA TOESLOEG

We wilden met ons gezin graag een jaartje naar het buitenland. De jongste was inmiddels 2 en de oudste 7 dus de hoogste tijd om dat plan eens door te zetten. In het verleden werkte ik 4 jaar voor Artsen zonder Grenzen in Pakistan, Tsjaad, Congo en de Centraal Afrikaanse Republiek en daarvoor deed ik stages in Nepal, Suriname en Brazilië.

Iets avontuurlijks leek ons leuk maar minder mogelijk met 3 kinderen en bovendien wilde ik graag als Huisarts aan de slag in verband met herregistratie eisen. Ik ging op zoek naar contacten in de Caraïben, veel zon en goede security. We zochten aanvankelijk een Franstalig eiland uit zodat de kinderen met goed Frans thuis zouden komen. Ze begrijpen het al doordat hun vader Frans is, maar spreken het nog matig. Daar aangekomen bleek huisvesting idioot duur en was er weinig kans op werk. Al snel kwam ik in contact met een Nederlandse huisarts, die op Bonaire alle huisartsen kende en drie maanden later kreeg ik een reactie van één van de huisartsen: ik was welkom om twee dagen in de week vast te komen werken. Facebook bleek het organisatorisch medium voor Bonaire, met een beetje geluk en hulp vonden we een huis en school en vrienden en meer werk.

Bonaire

Bonaire is een klein, toeristisch eilandje met een blauwe zee, prachtige duikgelegenheden en heel, heel veel cactussen. De praktijk waar ik terecht ben gekomen is in een van de meest volkse wijken van Bonaire: Antriol. De mensen zijn trots op hun wijk en rijden er rond met grote stickers op hun auto's: yu d' Antriol (kind van Antriol). De dokter voor wie ik werk is zelf in de wijk geboren en getogen. Na haar studie in Venezuela is ze haar praktijk begonnen en kent ze de context van haar patiënten als geen ander. Helaas komt er veel armoede, werkeloosheid, huiselijk geweld en drugsproblematiek voor in de wijk maar Bonairianen zijn ontzettende vrolijke en aardige mensen. Ze lachen je altijd toe en maken altijd een praatje. Ook in mijn praktijk is het altijd gezellig: de assistentes zijn heel aardig en altijd behulpzaam en de dokter zelf is heel joviaal.

Vrijgevigheid

Bij aankomst werd er een prachtig boeket bij me thuisbezorgd en op mijn verjaardag hing de hele praktijk vol met ballonnen, werd er voor me gezongen, was er taart en kreeg ik ook nog eens de middag vrij!!! Die vrijgevigheid vind ik echt een grote gave, waar wij Nederlanders

wat van kunnen leren. Niet alles draait hier om productie draaien en dingen afkrijgen, waardoor de werksfeer wel heel veel relaxter is dan in de meeste Nederlandse praktijken. En ja, de organisatie is veel minder efficiënt... Een uur wachten voor je de dokter kan zien is heel normaal, daarna een uur in de rij staan bij de apotheek om te horen dat het medicijn er niet is, dus weer terug naar de huisarts of proberen bij een andere apotheek. De helft meekrijgen of nog een keer terug moeten komen om het juiste medicijn te krijgen komt allemaal voor, net als Lab uitslagen en specialistenbrieven die niet digitaal aankomen en kwijtraken in de papieren rompslomp...

Geen Intensive Care

Tja en toen kwam Corona. Het duurde even voordat ik door had dat Corona om IC-capaciteit draait en toen was het kwartje snel gevallen: Op Bonaire is geen IC, alle omliggende eilanden en Colombia (waar onze IC-patiënten normaal heengingen) gingen al snel op slot dus zetten we alles op alles om Bonaire zo snel mogelijk te sluiten voor toeristen.

Op een eiland waar de economie helemaal afhankelijk is van toerisme viel het al snel helemaal stil: de files waren verdwenen, de resorts waren leeg, alle huurauto-parkings begonnen uit te puilen en steeds meer mensen namen het laatste vliegtuig terug zolang dat nog kon. Een continue druk nestelde zich in mij borst en mijn ademhaling leek half geblokkeerd. Het grote wachten op de eerste casus op Bonaire was begonnen: veel thuis, maar ook zwemmen op een leeg strand waar normaal busladingen (cruise)toeristen foto's maken van het uitzicht en we sprongen van steigers waar normaal geen plek is. De scholen gingen dicht, patiënten mochten de praktijk niet meer in en het ziekenhuis begon met IC-voorbereidingen. We hadden één doosje mondkapjes in de praktijk, een schortje zonder mouwen en één spatbril. Langzaam kwamen systemen wel op gang via de huisartsenpost en keken we mee met de gratis Webinars vanuit Nederland over Covid-19 voor huisartsen. We zagen hoe de epidemie opkwam in Nederland en lazen ons in, hielden ons hart vast voor het ziekenhuis en onze veelal aan obesitas en diabetes lijdende eilandbewoners.

Covid-19 drive through

En terwijl de speculaties hoog opliepen (de regering houdt het geheim) en het verdriet van ondernemers er niet minder op werd, opende de GGD een Covid-19-drive through om de mensen te bereiken die niet via de huisarts kwamen (dat waren er na 2 weken namelijk nog steeds maar een paar handjes vol). De IC bleef leeg en de testen negatief, langzaam drong het tot ons door dat het virus ons eiland (behalve een enkele import casus) nog niet getroffen had! Voor ons een grote opluchting maar op een toeristisch eiland helaas geen garantie voor de toekomst. De scholen gaan volgende week weer open en de restaurants die open zijn doen het redelijk goed met maximaal 50 personen. Gelukkig gaan de sportclubs weer mondjesmaat open en ook de crèche voor onze jongste. Zodra het mag ga ik onze lokale duikschool financieel maar eens ondersteunen door een advanced duikcursus af te nemen. Met mijn Internet redder-in-nood online-yoga cursus wil ik nog wel even door maar mijn ademhaling is weer vrij. Helaas zullen de vele, vele hotels en andere toerisme-afhankelijke bedrijven en

hun werknemers dat nog heel lang niet kunnen voelen: zolang het hier dicht blijft, dragen zij hier de zwaarste lasten, niet de hulpverleners.

Zodra het weer kan zijn jullie hier van harte welkom op het eiland voor het echte vakantiegevoel en om de economie weer nieuw leven in te blazen, zoals een regenbui de dorre aarde van de Kunuku groen kleurt.

Alexa Ter Horst, dochter van Madeline Mees en Michiel ter Horst.

■ Alexa Ter Horst
■ alexaterhorst@gmail.com

toeristische attracties als blauwe zee met een constante surf-wind, schildpadden stranden, koraal rondom waar je zo naartoe loopt met je duikuitrusting, wandelpaden en een prachtig national parc zijn en blijven met name aantrekkelijk voor de toeristen en voor de (vele)buitenlandse profiteerders zoals wij.

COVID-19 LEERT ONS EEN LES: STOP MET HET OVERBODIGE CONGRES!

Als gevolg van de wereldwijde, maar ook lokale maatregelen ter voorkoming van de verspreiding van COVID-19, hebben wij vorige week het EVC (European Vascular Course) moeten uitstellen. Normaal gesproken is dit cardiovasculaire congres met 2000 internationale bezoekers in Maastricht voor ons als gastheren en -vrouwen het hoogtepunt van het jaar, maar nu dus een fikse domper.

Niet alleen het EVC is van de baan, ook de Vaatdagen staan op de tocht, SITE in Barcelona is uitgesteld en niemand verwacht dat Charing Cross in Londen door zal gaan. De organisatoren van congressen in mei en juni houden hun adem in en zich voorlopig stil.

Het aantal congressen in het voorjaar doet me weer beseffen dat de Europese “congresbusiness” binnen de vaatchirurgie de laatste jaren uit zijn voegen is gegroeid. Ieder zichzelf respecterend hoofd van een academische vaatchirurgie-afdeling in een grote stad heeft inmiddels zijn eigen internationale congres. In Porto zijn er zelfs twee vanuit hetzelfde ziekenhuis, een maand na elkaar, omdat de beide hoofden van de vaatchirurgie het niet zo goed met elkaar kunnen vinden! Het format van deze congressen is altijd hetzelfde en er is een rondreizend circus van dezelfde sprekers ontstaan dat ze allemaal afloopt. Het publiek bestaat uit de faculty, lokale vaatchirurgen (soms zelfs meer sprekers dan publiek!), en studenten en verpleegkundigen van de eigen afdeling om de zaal te vullen.

Interactief

Ik heb er zelf de afgelopen jaren ook aan meegedaan. Iedere keer dat ik gevraagd werd als spreker, voelde ik me weer gevleid. Ik kreeg snel een internationale

naam en ben inmiddels ook opgenomen in het rondreizend circus. Goed voor mijn netwerk, maar weinig leermomenten en focus, en veel (te veel) milieuvervuilend vliegen. We moeten dat misschien anders gaan doen. COVID-19 heeft mijn ogen in dat opzicht op een andere manier geopend. We zouden meer moeten focussen op web-televisies, remote training, “home-based” simulatoren en video conferencing. Er zullen nog wel congressen blijven, maar dan graag met een specifieke, originele en leerzame insteek, zoals ons eigen EVC puur op training is gericht, I-MEET klein en zeer interactief is, Critical Issues alleen aortapathologie behandelt en de ESVS-Spring-meeting over translationeel vasculair onderzoek gaat.

De congressen van de nationale vaatchirurgische verenigingen hebben vanzelfsprekend ook een ander doel: het samenbrengen van leden voor vergaderingen. Maar ik twijfel aan de toekomst van die kleine, nauwelijks levensvatbare congressen, waar de industrie nog steeds veel geld in stopt. Het geld van de industrie is maar een keer uit te geven, en wordt aan patiënten en device zijde net zo hard terugverdiend. Als ik nu een jaartje stop met rondreizen langs Bordeaux, Porto, München en La Coruna, zit ik misschien wel met een minder groot schuldgevoel in november in het vliegtuig naar New York om weer een praatje van vier-en-een-halve minuut op het VEITH-congres te mogen houden...

Barend Mees is Vaatchirurg en werkt in het Maastricht Universitair Medisch Centrum.

■ Barend Mees
■ bmemees@hotmail.com

BRABANTSE CORONAPATIËNT VANUIT ISOLATIEKAMER: ‘IK WAS HÉÉL ZIEK’

Een paar dagen nadat hij carnaval had gevierd, kreeg een man uit Brabant griepklachten en een “nare, droge hoest”, vertelt hij vanuit zijn isolatiekamer in het Amphia Ziekenhuis in Breda. Zijn vrouw dacht meteen aan het coronavirus, maar omdat hij niet in een risicogebied was geweest, werd hij niet getest.

Afgelopen donderdag, acht dagen later, kreeg hij er hoge koorts bij en kwam hij via zijn huisartsenpost bij de Spoedeisende Hulp terecht. “Ik ging in een hoekje van de wachtkamer zitten en kon alleen maar met mijn ogen dicht voorover buigen.” De artsen dachten aan een longontsteking of een influenzavirus, zegt de man die al de longziekte COPD had.

De patiënt wil wel zijn verhaal vertellen, maar wil niet dat zijn naam gepubliceerd wordt. Zijn naam is wel bij de redactie bekend.

Voor de zekerheid namen ze speeksel af. “Dat het corona bleek, was heel erg balen. Vanwege al het gedoe dat er aan vastzit en omdat mijn kinderen thuis in quarantaine moeten.” Zijn klachten begonnen op 27 februari, de dag dat bekend werd dat er een eerste patiënt in Nederland was, een man uit Loon op Zand. Inmiddels zijn er in Nederland 321 besmettingen geconstateerd in Nederland, van wie er 134 uit Brabant komen.

Kletsen door het glas

Tijdens het telefoongesprek hangt hij even op, omdat de verpleging langskomt. Drie keer per dag staat een verpleegkundige aan de andere kant van het glazen wandje in zijn kamer. Via de speaker vraagt die wat hij wil drinken. “Dan gaan ze zich aankleden en komen ze het brengen. Meestal vragen ze of ze nog iets mee kunnen nemen. Want als ze eenmaal binnen zijn en ik nog bijvoorbeeld een washandje wil, moeten ze zich weer uit- en aankleden, dat is niet fijn.”

De patiënt kreeg zuurstof en vocht via een infuus, een tromboseprikje omdat hij zo lang had gelegen en verder paracetamol. De iPad die hij van het ziekenhuis heeft geleend, biedt uitkomst tegen de verveling. Hij kijkt er televisie op, gebruikt internet en bestelt zijn

maaltijden. Ook facetime met zijn vrouw en twee kinderen, die in thuisquarantaine zitten. Eén keer kreeg hij bezoek, toen zijn schoonzus kleren kwam brengen. Nieuw gekocht, want ze mochten niet uit zijn huis komen. “We hebben even staan kletsen door het glas.”

*Een verpleegkundige in de isolatiekamer
Eigen foto*

De man hangt weer op, de longarts staat aan de andere kant van het glazen wandje. Die heeft goed nieuws. “Ik mag naar huis! Mijn conditie en ontstekingswaardes zijn verbeterd en ik ben al twee dagen koortsvrij.” Nu moet hij in thuisisolatie. Hij wordt opgehaald door zijn vrouw. Die kreeg vandaag haar testuitslag: positief. “Dat is prima, want dan hoef ik niet bij hem uit de buurt te blijven uit angst om besmet te raken. En ik heb alleen milde klachten.”

Wel is ze gefrustreerd over hoe het in de eerste week dat haar man ziek was, is gelopen. Ze zegt dat ze twee keer de huisarts en twee keer de huisartsenpost hebben gebeld, die met de GGD overlegden, en dat hij maar niet getest werd.

Boerenverstand

“Ik vind dat er te star aan de protocollen wordt gehouden. Waarom gaan die boven boerenverstand? Hij had met zoveel mensen gecarneveld, wie weet waar zij allemaal zijn geweest. Het kan toch dat hij daar besmet is geraakt? Hij op zijn beurt heeft een week lang allemaal mensen kunnen besmetten, ook artsen en anderen in de wachtkamers.”

Omdat hij in thuisquarantaine gaat en omdat zijn vrouw al corona heeft, kan hij alleen zijn dochters besmetten. “Mijn kinderen wilden graag dat ik weer naar huis kwam. De artsen zeiden dat het niet verstandig is om veel te knuffelen. Ik ga ze niet uitgebreid kussen, maar zeker wel even stevig knuffelen.”

GGD West-Brabant zegt dat de afdeling Infectiebestrijding in contact staat met de besmette persoon en bespreekt wie er worden benaderd voor het contactonderzoek. “De mensen waarmee de patiënt tijdens de besmettelijke periode contact heeft gehad, moeten gedurende de incubatietijd hun gezondheid in de gaten houden”, zegt een woordvoerder. “Als zij ziekteverschijnselen krijgen moeten zij dat aan de GGD melden.”

■ Anna Mees
■ a.c.mees@gmail.com

IN MEMORIAM HÉLENE LOUISE VICTORINE MEES-DE STUERS

Our mother, Hélène Louise Victorine Mees-de Stuers, passed away on October 26, 2019, after having been sick for only a short time. She was born on January 28, 1930 in Mojokerto, Indonesia where her father was chief engineer on a sugar plantation – the eldest daughter of Jonkheer Hubert de Stuers and Elisabeth (Bep) de Groot. She said that her first years in the tropics were magical – playing outside with anything that could pass as a toy, mostly chicken, bugs and other little animals found on the ground. Her father taught her how to make and repair almost anything, a skill that she passed on to her children.

Haute Couture

During the war, Helen was interned in a Japanese concentration camp on Java. She, her mother and sister Akkie were separated from Hubert who was sent to work on the Burma railroad. Sadly, he did not make it through the war, something that they did not hear until after the war had ended. The years in the concentration camp were hard, as we all well know now, but the three women survived and were transported back to The Netherlands after the war ended. They settled in The Hague and lived with good and generous friends until Bep was able to find work and an apartment on the Sweelinckstraat. Helen went to school and earned her high school diploma at the Vrij Christelijk Lyceum (VCL) although she had much difficulty studying due to bouts of migraines. Upon receipt of her diploma, she worked in the administration department of the school. During this time, she took haute couture sewing lessons from Mevrouw Six and learned how to design and sew clothes on a very high level. She continued to use this talent throughout her life, designing and making clothes for herself and for people around her. She even used this skill in her final year while living in the Koetshuys Erica in Hilversum by repairing clothes of her fellow residents.

Embroidery

In the early fifties, she met our father, Philip Mees, with whom she fell in love and married on October 12, 1957 after a 4-year engagement. Shortly after their marriage, they moved to Hastings on Hudson, NY, USA, while our father worked as an intern in New York City as part of his education to prepare him for his future with the family bank. After 1.5 years they moved to New Jersey for another internship where in April 1959, Anneke was born. After this internship, Philip was accepted to Harvard Business School and they moved to Cambridge, MA where they stayed for the duration of his studies. Hui-

bert was born there in February 1961. Upon completion of Philip's studies, the family moved to the Van Somerenweg in Rotterdam. In May 1962 Barbara was born. There were a few subsequent moves: first the Donizettilaan, and then the Breitnersingel, both in Hillegersberg. In the mid-sixties

Philip was asked to open an office for the bank in Heerlen, so the family moved there for a few years. All this time, Helen was a dedicated mother who took care of the home and the children, sewed, did crafts, embroidered and lived a life typical for wives in the 1960s.

USA

The biggest change in Helen's life, aside from her years in the concentration camp and the move back to The Netherlands, was immigrating to the USA in January 1970 at the mature age of 40. Philip had decided that he wanted to go back to the USA and had found a job via a friend from Harvard Business School which he started in September 1969. Helen sold the house in Rotterdam, had the belongings packed by movers and took her three children on the plane to the USA in the middle of January 1970. The family moved into a house which Philip had found and bought in Berkeley Heights, New Jersey, about one-hour south-west of New York City, where Philip worked. We children went to the local grammar school and Helen became active in the Parent Teacher Association (PTA) and made a life in this new country. It will not come as a surprise that most of her friends were European women who had also immigrated to the US, mostly German and Dutch. However, over the years she remained faithful to her friends and sister Akkie in The Netherlands, through regular correspondence on that singular thin blue airmail stationery.

Pedagogy

The house had a big garden in which Helen spent many hours. She loved anything that grew and nurtured it with all her heart. After nine years, Helen and Philip decided to move to a town close by: Summit, New Jersey. Anneke

was already in college, Huibert and Barbara in their final years of high school. It was during this time that Helen began giving piano lessons to beginners. Throughout her life, Helen had been interested in pedagogy. She loved children and anything that had to do with children. But she also loved music, playing piano herself and singing in a good amateur choir in the area, the Summit Chorale. Combining these two loves, she gave lessons to about 10 children. Her studio boomed and she was loved by her pupils and their parents. However, it did not take long before another move presented itself, this time to Great Barrington, MA. Philip had taken a new job for the Anthroposophical Society of America.

Helen was distraught that she had to give up what she loved so much, but she went north with Philip. These were not happy years for her as Great Barrington was a remote town and at that time did not offer much culture. One of the most important things for our mother was to see beauty, whether it be art, architecture, beautiful clothes, jewelry, or just walking down a street looking into tastefully decorated shop windows. This she missed greatly in Great Barrington. And she no longer had her pupils whom she loved so much. For the first time, it was difficult for her to 'start again'. She once told us that she had moved around 50 times in her life, so she certainly knew what it meant to 'start again'. And at that time, we children no longer lived at home. Anneke and Barbara had moved back to Europe and Huibert lived in Michigan. Our family was very far apart.

Divorced

In 1997, our parents divorced after almost 40 years of marriage. Helen moved back to The Netherlands pretty much as fast as she could. She had always told us that, if she were to end up alone, she would move back. But she had never thought it would be because of a divorce. Helen was devastated by the divorce but, because of her loyalty to her friends and sister Akkie in Holland during her years in the States, she was welcomed with open arms.

It was not long before she became active in the Jonge Vrouwe Gilde and helped set up the annual bazaar. The Johanner Orde also saw her regularly at its events. After a short time in Amsterdam, she bought a wonderful apartment on the Laan van Clingendael in The Hague where she lived

for 20 years, the longest period of time she spent in one place in her lifetime! She made many new friends and became active in various study and reading groups.

Unsteady

In the fall of 2018, the doctors said that it was no longer responsible for Helen to live on her own as she had become increasingly unsteady on her feet. Thankfully, her mind was still completely sound – it was her body that was starting to show signs of wear. Helen moved to the Koetshuys Erica, a private home for about 16 people with a large garden located in Hilversum in November 2018, close to Barbara who lives in Loenen aan de Vecht. Although we could not know it at the time, she had begun the final year of her life. Living in the Koetshuys was not easy for her as most of the residents suffer from dementia and cannot hold a good conversation anymore. Helen was one of two residents who was still sound of mind.

People

But she made the best of her time there, becoming a sort of mentor for many of the staff, offering a listening ear when needed, helping her co-residents when and where she could by mending clothes or helping at the dinner table and, most importantly, spending as much time as possible in the garden as soon as the weather allowed. She worked together with the house gardener in making the garden beautiful again since it had been neglected for many years. During these months, she lived for the days that her children and/or grandchildren came to visit her and take her out to lunch or into the city to do errands with her.

Throughout her life, Helen was interested in what made people tick. She took time to get to know people, to learn about them, their lives and their thoughts. She was also very interested in the supernatural and used her knowledge of other worlds while talking to the people around her, helping many of them greatly. She was an all-round person, from her interest in the stock market (on which she did very well for many years) to her love of music, art, children, plants and religion, whether organized or not. If you had a problem, she could often help you with finding an answer but did so without being overbearing, nor checking up on you to make sure you had done what she had said!

She loved us, her children as well as her grandchildren, dearly, calling us her pearls. She was our diamond and we miss her.

■ Anneke Mees, Huibert Mees, Barbara Mees
■ sakkersmees@gmail.com

JACOB PETER MEES FROM CANADA: DEEPSEA SAILING, MARINE NAVIGATION AND MARINE DRILLING

I'm positive my love for the Ocean, and the adventure that it offers came from my Father, Marten Jan Mees. His father, Peter Mees, was a superb mariner and built his own two sail boats right in the front yard of the place they were living in West Vancouver, Canada. And they had planned to sail the world's Oceans as a family when the children were old enough to take on the challenges that would come with it.

But sadly, life can be as unpredictable as the Sea. Peter passed away quite unexpectedly when Marten was 17 years old. So that adventure never formulated for the family and time passed.

I am 5 years old now and Marten is working as a Carpenter on the Sunshine Coast at a Fish Farm owned by the Angus family and great friends of his. He is helping them build some of B.C.'s first fish pens for raising PACIFIC Salmon. Marten's best friend and co-worker Paul Gandy has a Deep V hulled, open cock pit, 16.5 ft speed boat called a Donzi. The boat could reach speeds up to 75mph or 120 km!!! When they would take me in that boat it would be the most exhilarating and adrenaline filled rides I could ever dream for as a young boy. To be fair, I'm sure they never took it to those speeds with me onboard but it felt that fast at least.

Fish Farm

I am now 17 years old and graduated high school as a Valedictorian in Pender Harbour, which is the closest town to Egmont where we are living. The family has grown as well. Marten has married and I have an amazing and beautiful new stepmother, Carolyn Mees. And two annoying little brothers, Uriah and Ambrose Mees.

And as life is so cyclical, I find myself working at the now

very successful and pioneering Fish Farm owned by the Angus family that Marten worked at, and I spent time as a child. It's during this time I learn Marine Navigation, boat handling, extensive knot tying and extremely hard work.

Geotechnical Drilling

During this time a man named John Gregg from Huntington Beach, California buys a property next to the fish farm and becomes a new part time neighbor to the Angus farm. John Gregg owns a huge Geotechnical Drilling company and is a total genius and entrepreneur in his own right. John begins to get into the deep water, Marine Geotechnical drilling side of the industry. He starts with a pen and napkin in a restaurant.

Enter the Sea Floor Drill!!! John creates a ROV Subsea Drill. Basically, it's a land drilling, core sampler rig that is refitted as an ROV for drilling underwater at extreme depths of the ocean for collecting data for Oil and Gas research. And any other type of subsea construction. i.e. Wind Farms off the Danish coastline or underground subsea train tunnels between San Francisco and Oakland.

Marine Emergencies

When John gets his first contract to perform paid research, it is at the offshore oil fields of Western Australia. John asks me to come after the mobilization and join the vessel for the contract. I tell him that I am super hesitant and nervous to take on any role, as I am not a driller or an ROV operator... And this is what he tells me. "Jacob it is 90% attitude and 10% aptitude. You have the Marine experience from the British Colombia coast life you have been living and working and the right mind / work ethic. We will teach you the rest as you go." So, they send me to Lafayette, Louisiana for my Basic Off

Shore Emergency Training. Which includes all aspects of Marine Emergencies and a helicopter crash over water simulator in a swimming pool.

I am now ready for whatever is next and more nervous than I have ever been in my life. But I am sure that everything I have learned from my past experiences will be enough to get me started!!

So here is a loose breakdown of the times to follow.

Commercial Fisherman

In between working at the Angus farm at age 17-23 and going offshore for Gregg Drilling at age 27. I spend four summers as a commercial fisherman on the British Colombia coast. From Vancouver Island to the Queen Charlotte Islands. Fishing for multiple species like Halibut, Salmon, Herring and Prawns. These fisheries included Long Lining, Trolling, Trap Fishing, Gill, Netting and Seining. From there my offshore career started.

- San Francisco - Drill Ship R/V Quinn Delta. Bay Area Rapid Transit tube. Gregg Drilling
- West Australia - R/V Greatship Mamta. Oil and Gas. Gregg Drilling
- Aberdeen, Scotland - R/V Highland Spirit. Oil and Gas. Calecore
- Nuuk, Greenland - R/V Neptune. Oil and Gas. Calecore
- Kristiansund, Norway - R/V Highland Spirit. Oil and Gas. Calecore
- Baha, Mexico - R/V Dorado Discovery. Phosphate deposit mapping and sampling. Gregg Drilling.

I am now aged 32 and the industry has had some changes and the time for me to end the wild ride presents itself quite clearly. The company's technology is noticed by the Dutch giant, Fugro. And is purchased from John Gregg.

Film Industry

At this time, I am ready to spend some more time closer to home and my family anyway, so it was fitting timing. I get myself grounded after everything settles and happily

take work in my now hometown of Vancouver, B.C. In the Film Industry for a production designer and best friend named Gus Ward. Extremely happy to be doing something completely different for a change.

Instead of being on a boat across the Globe!! But as the time passed. 4 years now. I began to long for that deep blue water with the wind in my face, squinting through the sunshine towards an unknown horizon again.

So, with the advice of my father and a good amount of trepidation, I reached out to Madeline and Joost Mees and asked the family trust foundation (van der Dussen Fonds, J.M.) for a small hand helping me pay for some updated and required courses. So that I could take a job with a highly respected Tug and Barge company right here at home in Vancouver. Once I completed the courses, I went for my job interview and when they read my resume the interviewers basically dropped their guard and said "When can you start?"

Covid-19

It is now March 28th, 2020.

I am a full-time employee at Island Tug and Barge. I completed the 6-month probation period recently and am receiving full medical, dental, RRSP and pension coverage, with salary pay and union protection. It is one of the best jobs I have ever had, and I am so happy and grateful for the support from my Mees family. And even more grateful for my Father and his before him for putting us into boats.

After all the Dutch have always been the world's best mariners.

On a side note the country is basically shut down due to COVID-19 as I am writing this, but because we specifically only transport fuel barges we are an essential service. We are working every day to keep the countries veins supplied with fuels to try to combat this horrible virus. As crazy as this time is, I am so happy to be helping in the best way I am able.

■ Jacob Peter Mees
■ jacobmees@hotmail.com

VICKY DORHOUT MEES VERTELT HOE ZIJ VAN HAAR ANGSTSTOORNIS AFKOMT.

Mijn naam is Vicky Dorhout Mees en ik ben 23 jaar oud. Ik wil jullie graag kennis laten maken met een probleem wat zich de laatste tijd steeds meer voordoet onder jongeren, waar andere generaties zich waarschijnlijk nauwelijks iets bij kunnen voorstellen, namelijk angst en paniek. Ik deel mijn verhaal graag met jullie zodat de taboe rondom angst verbroken wordt. Wellicht kampen familieleden met dezelfde klachten en kan ik een steentje bijdragen.

Op mijn 18e heb ik mijn eerste angstaanval gehad. Ik zat alleen in de trein vanuit Oostenrijk naar Nederland en ineens voelde het alsof het leven uit me gezogen werd. Ik werd benauwd, zag niet meer helder en raakte in paniek. Ik zocht een raam wat ik open kon doen, maar dit was er niet. Na een aantal minuten verzwakte het intense gevoel naar een blijvend lichtbenauwd gevoel, wat pas over ging toen ik uren later de trein uitstapte. Sindsdien heb ik een blijvende angst voor openbaar vervoer. Ik associeer die vervelende gevoelens met het OV.

Helaas is het hier niet bij gebleven. Niet alleen het OV werd een no-go, ook de supermarkt, het klaslokaal, het zitten op een terras, bij mensen thuis komen, praten met vreemden en alleen een rondje lopen op straat werd een probleem. Hierdoor heb ik 3 jaar niet kunnen studeren.

Na verschillende gesprekken met psychologen en psychiaters kwamen zij tot de conclusie dat ik een angststoornis had. Ik kon eigenlijk niks meer 'alleen'. Wat nou precies de reden hiervan is geweest is nog altijd een groot vraagteken. Wat ik wél weet is dat er een manier is om ermee te leven, ook al zag ik dat eerst niet. Door een mix van medicatie en het 'dingen doen' ben ik er (bijna) helemaal vanaf, gelukkig. Echter zijn er veel meer mensen die er last van hebben en de symptomen herkennen, maar

misschien denken dat er iets lichamelijks aan de hand is.

Ik ben van mening dat iemand met ervaring een goede hand kan bieden in een proces van je angsten overwinnen. Vandaar dat ik dit verhaal ook schrijf. Ik wil graag mijn contactgegevens delen met jullie. Ben of ken je iemand die dezelfde klachten ervaart? Ik wil je graag helpen, al is het om jouw verhaal te doen. ;)

Ik wil graag het familiefonds bedanken dat ik dankzij hen toch mijn studie af kan maken. In het bijzonder dank ik Madeline en Joost voor het fijne contact.

■ Vickymees@hotmail.com

TOBIAS MEES: EEN STAGE SPORTTECHNOLOGIE IN BRAZILIË

Met behulp van het Van der Dussen Fonds ben ik de maanden januari, februari en maart naar Zuid-Amerika geweest om twee stages te doen in Brazilië en Perú. Helaas, vanwege de uitbraak van het Coronavirus ging de tweede stage in Lima niet door. Daarom zal dit stuk alleen over mijn tijd in Porto Alegre, Brazilië gaan.

Porto Alegre, een stad in het zuiden van Brazilië, is met 1,5 miljoen inwoners de grootste en tevens de hoofdstad van de regio Rio Grande do Sul. De stad is gelegen aan de Jacuí rivier en kent een warm, tropisch klimaat in de zomermaanden en koudere temperaturen in de winter. De bevolking is erg divers en kent veel afstammelingen van Europese migranten, des al niet te min zijn de typisch Braziliaanse kenmerken zoals; samba, voetbal en caipirinhas (cocktail) rijkelijk aanwezig.

Om te beginnen, wilde ik graag naar het buitenland om nieuwe ervaringen op te doen en om mensen te leren kennen. Het is erg uitdagend om naar een ver land te gaan, waar je de taal en cultuur niet kent, omdat je zo op jezelf aangewezen bent. In het begin is het erg aftasten met het regelen van simpele dingen zoals boodschappen, reizen met openbaar vervoer en een simkaart kopen. Maar na een week gaat alles een stuk eenvoudiger, omdat je de cultuur en de omgeving gaandeweg leert kennen.

Daarnaast wilde ik graag een stage lopen om de kennis en vaardigheden die ik heb opgedaan tijdens mijn studie, 'Economie & Bedrijfseconomie' in de praktijk toe te passen. Ik ben op het idee gekomen om dan maar beide plannen te combineren en een stage te zoeken in het buitenland. Ik ben in contact gekomen met AIESEC, een organisatie die stages en projecten wereldwijd aanbiedt voor studenten. Na een leuk gesprek op de campus in Rotterdam, ben ik meteen online gaan kijken naar de mogelijkheden, zo ben ik aan de projecten in Brazilië en Perú gekomen.

Porto Alegre

Via het Global Entrepreneur Programma van AIESEC heb ik twee maanden stagegelopen bij een jong bedrijfje in Porto Alegre, dat opereert binnen de sporttechnologie. Het concept van het bedrijf is om speciale momenten in een sportwedstrijd vast te leggen zodat het zo later terug te kijken. Er worden korte video's gemaakt van ongeveer 15 of 20 seconde om bijvoorbeeld een mooi doelpunt vast te leggen, zodat dat later teruggekeken of gedeeld kan worden via social media.

Mijn taak daar was om onderzoek te doen naar de markt, dus naar de concurrentie en de mogelijkheden om omzet

te genereren. Ik zat daar samen met een jongen uit Perú, die daar ook was via AIESEC, hij was verantwoordelijk voor de marketing en ik voor de business gerelateerde activiteiten. Beide hebben we veel tijd besteed aan onze onderzoeken en elkaar geprobeerd aan te vullen waar mogelijk.

Carnaval

Tijdens de periode in Brazilië heb ik leuke mensen uit verschillende delen van de wereld leren kennen, aangezien ik niet de enige was die in die periode in Porto Alegre zat via AIESEC. Het was erg leerzaam om naast de stage ook veel tijd door te brengen met mensen uit verschillende landen en culturen. Daarnaast heb ik bijna alles van de stad, Porto Alegre gezien, van de mooiste zonsondergang, tot leuke barretjes en de voetbalstadions. Daarnaast zijn we met Carnaval nog vier dagen naar het adembenemende Florianópolis geweest, om daar de stranden te zien en een feestje mee te pakken.

Al met al was het een onvergetelijke ervaring en ik ben erg dankbaar dat ik de mogelijkheid heb gehad om deze stage te kunnen doen. Ik heb er heel veel van geleerd en ik hoop dat mijn verhaal andere Mezen heeft geïnspireerd om de wereld te gaan ontdekken.

■ Tobias Mees

■ tobiasmees@hotmail.com

LINDE TILLMANNS: BUILDING A HOME AWAY FROM HOME

TRYING TO BE A SAVVY AND OPPORTUNISTIC EXCHANGE STUDENT

My name is Linde Tillmanns-Mees. I was born and raised in the Netherlands and study at the conservatory in Utrecht.

Since August 2019 my place of residence has been Denmark, for I chose to take the opportunity of an exchange and take up a spot as a piano student at the beautiful conservatory in Aalborg, Northern Jutland.

I will be staying there until the end of July to begin with, and then come back in the fall to take place in a band battle- which has been postponed due to Covid-19 measures.

My uncle, Jaap Mees, has asked me to report on my experience abroad. Thus, I am going to give an insight in how life in Denmark is treating me.

Excited were my parents when I told them I was going to be away for at least half a year. They know about my slight restlessness and my ever-present, slumbering desire to travel and broaden my horizon.

'We also never have been to Denmark', they said, 'so why not make a holiday out of it?' Those not being their exact words, of course. Anyway, my parents' decision was a wonderful one: me, my suitcase and my instruments (even my electric piano!) were packed into the car along with some delightful snacks, and quite the amount of cd's for on the road. We travelled through the peninsula for two weeks, after which they dropped me off at my new apartment.

And there I was, in my new residence, only ten minutes by bike away from the conservatory and next to a beautiful park. I was equipped with some good Italian oil and wine. I remember the last salad my mum had made for us all, and I remember me feeling a mixture of sadness and excitement. I could not wait to begin my experience abroad, but it was a bit strange as well to realize that I would not see my family- or my Dutch friends for that matter- for quite some time.

Speciality

I was very ready though, to be away from the Netherlands. I had felt like I was beginning to settle down a little bit; at least for my standards, from my perspective it felt like settling. It felt like I was beginning to see ways to make a living out of what I had learned. But I was not content with all that I had learned yet. It felt like it was too early for me to go to work, too early to get stuck into any kind of routine, however chaotic and dynamic it might have seemed from the outside. Back home I had studied something called 'Music Performance Artist'- a modern music education focused on finding one's own voice,

which combined playing, composing and interdisciplinary experimentation. I was grateful to be part of this beautiful and holistic education, but I wanted focus, I wanted to have a specialty. I simply cared too much about music, and about being a good instrumentalist. That is why I needed to get away from it all, I needed a different environment and I needed a different study. Jazz/pop piano.

At first

School began with an introduction week, involving everyone who was new to the conservatory. This included first year bachelor students, first year Master students and exchange students. We were quite an international and varied bunch of individuals. There was Oscar, for example; a very sweet and talented 18-year old Danish drummer who was about to begin his first bachelor year, and then ten years older fellow drum student Yannick from Belgium, who had done his bachelor at Berkeley institute of music and then had continued to work full-time as a musician in Berlin for four years. He was starting his masters in Aalborg. I was anxious about what was to be expected of me. Not having studied jazz before, I had no clue what my level of skill was compared to my fellow students. And on a personal level, would I fit in? Would I have the ability to focus to the extent that was expected of me, studying 4 to 5 hours a day? I had never done that. I feared that most people would probably be more settled and more responsible than me.

I reminded myself that I can be capable of a lot when I really go for something, when I keep myself from being lazy as much as possible and when I keep focus. In a way, living abroad was a perfect way for me to stay challenged. Everything around me was a puzzle I wanted to solve. I had already begun with practicing my Danish on Duolingo every day for the whole of July and I was not about to stop. I was planning to learn Danish, to get to know the culture, to put my study first. To read situations bet-

ter, to be tactical and be moderate. Luckily, my first impressions were all great. Everyone seemed to be very nice and I felt like I did fit in. The conservatory was quite the paradise; there were grand pianos everywhere, we had free coffee and the school was open 24/7. For now, I was just very grateful that there was a place for me here. Everything was new, so everything was exciting.

Continuously

In the first semester I lived up to my standards as well as I could. I was thriving well without too much distraction. Aalborg is not too big of a city and neither was the conservatory, so we could get a lot of individual attention. Our head of studies has always been very open to change anyone's schedule whenever there would be an issue. Everyone seemed to be very responsible and motivated from the word-go, putting in many hours. I was a bit taken aback by people's capability to practice that much straight away, for my ability to do that had required a long build-up.

However, the environment had a huge positive influence on me. Everyone was motivated, so I almost had no choice but to do the same. I had been quite lucky to have the opportunity to choose one of my roommates. Giacomo was an exchange student (coming from Rome) and also a pianist. We would always eat together and take each other's schedule into account, which was very easy because our days constituted of more or less the same activities. With him being quite motivated, he lifted me up: I got slightly competitive and would not want to put in fewer hours than he did. Me adapting to his 'Italian dinner time' made me have longer and more relaxed practice sessions in the afternoon, because I was okay with eating at 20:00 or 20:30 instead of already getting 'hangry' at 18:00/18:30. Elza, another exchange student from Latvia was also a pianist; she became one of my best friends during the first semester. A new world had opened to me: Never had I ever made such connections to other key players, who also happened to be about the same age as I was. It was wonderful to suddenly fit into a discipline in terms of what I was busy with and have conversations about.

Reproducing

Elza and Giacomo both helped me a lot when it came to

pianistic issues, finding motivation and scheduling practice, something I had really missed in the Netherlands. In Aalborg, almost the only jam sessions present at the time were the jazz jams, where everyone would mainly play standards. I would go to two jam sessions every week, either two jazz jams or one jazz jam and the blues jam near my home. I was diving into the jazz scene, and I believe it helped my development a lot. Next to studying jazz, I had also been put in a 'rock & roll' ensemble where I was asked to play a lot of organ, something I had not really done until that point. Our repertoire contained songs by Little Richard, James Brown and Tina Turner amongst others. I realized that I had never really played this music but enjoyed it: a cultural gap of mine was being filled.

The blues jams also contributed to me being freed from my 'musical isolation'. I had never played a lot of blues- unlike most guitarists in Denmark, who start off their education with 1-4-5's and pentatonic riffs. The jam sessions worked out well: I felt like I was learning common language which I had never focused on before. See, our education back home is focused wholly on creating, not reproducing. I had never been judged on my knowledge of jazz, common language in multiple genres and clichés, at least not by my teachers. Right now, I still was not exactly being judged, but I felt the pressure.

Jazz history and common references played a big part in the intercommunication in our little community. Slowly but steadily, I learned to learn music through reproduction. I learned to not be scared of a lot of sheet music and a lot of chords. I learned to look at music on a more intellectual level, for the fact that I was always busy with my own music made it hard to not involve emotions in my craft all the time. I learned to take specific things from my idols and practice them. I learned what it was truly like to be an instrumentalist. For the first few months, I did not write any music at all. I only began to start writing when my first concert was approaching.

Contemplation back home

When I was in the Netherlands, thinking about my stay in Denmark and how to make this experience last in my life, I came to a number of conclusions:

- I wanted to make a lasting impression on Aalborg, give someone or something a reason to ask me back from time to time. That someone or something would ideally be a venue or a person that would want to play with me.
- I wanted to try and establish connections in Aarhus and Copenhagen as well, so that it would be easier in the future to book a tour.
- I wanted to have a Danish bank account and be registered to the Danish music rights authorization company, which would entitle me to earn royalties by playing my songs anywhere in Scandinavia and make it a lot easier for venues to pay me.

- Next to all of that I wanted my Danish to be adequate, of course! Luckily that one had already more or less been achieved; I could pretty much read and understand everything I needed to. Why did I really want all of these things?

Aalborg

- Since everything is quite close to each other in the center of Aalborg, organizing things goes quite smoothly from a logistic point of view. But more importantly, Aalborg is an upcoming city. It has grown a lot in the past five years- and this is the period that the conservatory has been there! It has become an international student city in no time, and with that comes a big opportunity to stand out and to organize events.

People are craving for something new and everyone is fairly open and receptive, which really stands out. What I had experienced in Amsterdam was quite different: I had been very lucky there to be part of movements, rather than to lead them. I did help in extending them, of course. But Amsterdam and Utrecht have been flourishing for a long time already. It is something else to be in a position of really contributing to help build up the cultural scene somewhere.

- Denmark has quite a high pay for artists. The country is wealthy, and one has more opportunity to actually get paid properly for gigs (even when playing original music!) This, of course, would result in me possessing

a larger sum to invest in promotion, recording, photo shoots, merchandise, cd's, vinyl etc.

- It would probably be great for my career in the Netherlands too if I had something going on in Denmark. A great CV, so to say. There would be physical proof of me being an interesting person, creative in creating opportunities for herself and being able to make stuff happen.

- It would allow to challenge myself more as a musician and entrepreneur. I would keep my connection to Denmark alive, which would be nice for me as a person; I just would not want to let 'slip' the place and the people to which and to whom I have become emotionally attached.

To do all of this, I would have to be satisfied with practicing less, and I could allow my life to be a little bit more exciting and chaotic like it had been before. I would have to start trying to book myself, plan single releases, plan a photo shoot, work on promotion very consistently and travel more. Yes, the second semester was going to be very different. I was nervous, because once again I had expectations to live up to. But I was excited.

Back to Denmark

In the second semester, I worked hard on realizing all of this. I started writing booking e-mails to venues, organizing events at a local cafe and planning trips. Within weeks, my agenda was exciting and overwhelming. I had my first paid gig (a single release), I am scheduled for a singer/songwriter competition (a band battle in Aalborg) and I had successfully brought the concept of the Afrobeat session I was into Aalborg. I felt like I was going places, so one can only hope that I will be able to continue on this path once I am going to be back in Denmark after the Corona crisis.

I will not disclose the past months in great detail, for it is a chapter that is not yet finished. Maybe I will be allowed to tell it another time.

Until then, I wish for you all to stay safe, healthy and happy- with or without an immediate threat in your area of residence.

All the best,

■ Linde, Lindemusic@outlook.com

Linde Tillmanns is een dochter van Hermance Mees en Francis Tillmanns.

STICHTING VAN DER DUSSEN VAN BEEFTINGH FONDS, FAMILIEFONDS VAN DE FAMILIE MEES. DOELSTELLING: HET ONDERSTEUNEN VAN LEDEN VAN DE FAMILIE MEES.

WAAR IS DE ONDERSTEUNING VOOR BEDOELD?

- *1- Voor hulp aan mensen met financiële problemen in het dagelijks leven. Dit is onze eerste focus. Behoeft aan financiële hulp kan verschillende oorzaken hebben en kan tijdelijk of structureel zijn.
- *2- Voor een bijdrage aan opleiding, cursus, bijscholing, stage of studie(reis).
- *3- Voor een bijdrage aan restauratie of aanschaf van een belangrijk voorwerp of onmisbaar instrument.
- *4- Voor een bijdrage aan een bijzonder doel, zoals bijvoorbeeld een vrijwilligers project op cultureel, kunstzinnig, maatschappelijk of wetenschappelijk gebied, waar een familielid persoonlijk bij betrokken is en die dit, behalve met eigen, praktische inzet ook financieel zou willen steunen.
- *5- Voor een zogenaamd 'Jonge-Mezen-Project'. Hierbij kunnen jonge Mezen, of kinderen van 'Mees-Moeders', een bijdrage vragen voor een speciaal project op het gebied van bijvoorbeeld kunst en cultuur, wetenschap en extra studie, maatschappelijke projecten en sport. Wij willen jonge Mezen aanmoedigen om de vleugels uit te slaan, de horizon te verbreden, levenservaring op te doen of om zich in te zetten voor anderen.

In de afgelopen jaren hebben heel wat jonge Mezen met hulp van het fonds een ideaal kunnen realiseren. In de kronieken van onder andere 2017 staan verslagen waaruit veel enthousiasme en voldoening blijkt. Diverse jongeren trokken voor vrijwilligersprojecten naar Oeganda, Kenya, India, één naar een Amerikaanse Highschool, een Deense nicht ging naar Brazilië voor een educatief muziek- en dansopleiding, een jonge neef kon doorgroeien naar een hoger hockey niveau, een Canadese nicht kon beginnen met een architectuur studie, anderen met vervolgstudies in Antwerpen en Rotterdam. Daarnaast was er natuurlijk de financiële hulp in probleem situaties.

Wij denken dat Sara Anna Barbara van der Dussen van Beeftingh - Mees, de 'oermoeder' van dit fonds (1797-1880), als ze nu leefde, zich zou verheugen als door haar schenking ook jonge mensen ervaringen opdoen waar ze hun verdere leven plezier van kunnen hebben.

Wie in aanmerking wil komen voor een bijdrage uit het fonds, wordt gevraagd ons liefst per email een brief te sturen met een beschrijving van de situatie en het probleem (in geval *1), de opleiding, cursus of studie(reis) of het project met een eerste inschatting van de kosten, een korte toelichting en motivatie. Daarna volgt een gedetailleerd traject met het bestuur. In alle gevallen beslist het bestuur.

Met hartelijke familiegroet,

Madeline ter Horst-Mees, voorzitter, madelineterhorst@gmail.com, 020-6128126
Joost Mees, penningmeester, joost.mees1@gmail.com

FOUNDATION VAN DER DUSSEN VAN BEEFTINGH FUND
A MEES FAMILY FUND
MISSION: FINANCIAL SUPPORT TO MEMBERS OF THE MEES FAMILY.

WHAT KIND OF SUPPORT?

- *1- To help those who are having financial problems in daily life. This is our first goal. Financial need may be caused by different circumstances, temporary or structural.
- *2- To contribute to the cost of training or retraining, internships, or study abroad.
- *3- To contribute to the restoration or purchase of an important object or indispensable instrument.
- *4- To contribute to a particular objective such as, for instance, a volunteer project of a cultural, artistic, social or scientific nature, with which a family member is personally engaged and which he or she wants to support not only by personal commitment, but also financially.
- *5- **To support so-called “Young Mees Projects.”** This means that young family members, including children of “Mees Mothers,” can apply for a contribution to a special project, for instance, in the arts or sciences, additional study, a social project, or sports.
We want to encourage young family members to spread their wings, broaden their horizon, gain life experience, or make a commitment to help others.

We think that, if she were alive today, Sara Anna Barbara Van der Dussen van Beeftingh - Mees, the founder of this Fund, would rejoice if she could see that young people also benefit from her donation by gaining experiences that are important for the rest of their lives.

If you want to be considered for a contribution from the Fund, we ask that you send an application, preferably by email, with a description of the situation or problem, the training, course, or study abroad, with a first estimate of the cost, your own contribution and the deficit, a brief explanation and the reason why you want to do this. This will then be reviewed by the Board which will make the final decision. A (small) report in the Chronicle is appreciated.

Warm Family greetings,

Madeline ter Horst - Mees, President, madelineterhorst@gmail.com, +31-20-6128126
Joost Mees, Treasurer, joost.mees1@gmail.com

FIJNSCHILDER JAN MANKES: HET GESCHILDERDE IS ALTIJD MEER DAN ZIJN AFBEELDING.

INTERVIEW MET MANKES KENNER JAN DE LANGE.

Honderd jaar geleden op 23 april 1920 overleed fijnschilder Jan Mankes. Jan de Lange (Arnhem, 1952), kunsthistoricus/onderzoeker, schrijver en curator van exposities schreef in 1987 een doctoraalscriptie over Mankes en maakte tentoonstellingen en publicaties over zijn werk. Hij stelde een boek samen over de correspondentie van kunstenaar Jan Mankes (1889-1920). Het heet ‘Jan Mankes een kunstenaarsleven in brieven 1910-1920. Met als ondertitel: ‘Ik probeerde mooie dingen te maken in allen eenvoud.’ Het omvangrijke boekwerk kwam na 6 jaar onderzoek uit in 2013 en werd twee jaar later gevolgd door een bijgewerkte uitgave in E-book. Het toont hem als bezielde kunstschilder, graficus en briefschrijver met veel oog voor detail. Daarnaast geeft het een goed tijdsbeeld en een interessante kijk op zijn leven en werk. Een interview.

Halverwege ons gesprek op een middag in zijn huis in Den Haag leest Jan de Lange me enthousiast een tekst voor van de Chinese filosoof Lao Tse. De Lange ziet de essentie van Mankes in deze tekst.

‘Zonder de deur uit te gaan, kent men de wereld. Zonder uit het raam te kijken ziet men de hemelse weg. Hoe verder je gaat, hoe minder je leert. De wijze zet geen stap en hij weet. Hij kijkt niet en hij ziet. Hij doet niet en hij volbrengt.’

Innerlijk oog

Jan de Lange: ‘Mankes kende de wereld: zonder veel te reizen, deed hij zijn kennis op door te kijken. Zijn zien is kijken met het innerlijke oog. Veel studie is voor hem noodzakelijk, omdat hij vaak dieren in zijn nabijheid had, die hij net zo lang bestudeerde tot hij het wezen ervan volledig doorgrondde. Mankes tekening van een Schreeuwende kraai uitgevoerd in diverse technieken is hiervan een goed voorbeeld. Hierin lijkt hij op Chinese en Japanse tekenaars, die na jarenlange studie in enkele lijnen hun onderwerp schetsen op papier. Niet alleen in zijn werk maar ook in zijn vele brieven aan zijn vriend en mecenas Aloysius Pauwels, zijn goede vriendin Annie van Beuningen en vooral aan zijn vrouw Annie Zernike leerde hij hem het beste kennen. Zernike was de eerste vrouwelijke dominee van Nederland. Mankes laat zich hier in deze bijna 600 brieven zien van zijn kwetsbare kant, met sterke twijfels over zijn werk, zichzelf wegcijferend voor de ander, met een grote liefde voor mens en natuur.’

Hoe is de fascinatie voor Jan Mankes ontstaan?

‘Ik ben in Arnhem geboren, op een paar meter afstand van het Gemeentemuseum. Daar was in de jaren zestig een bruikleen collectie van de schilderijen van Mankes, verzameld door zijn vriendin Annie van Beuningen. Als kind kwam ik er al en zijn schilderijen intrigeerden me van jongs af aan. Ik voelde dat er achter ieder schilderij een wereld zat, die je niet meteen kon aanwijzen.

Ik heb Mankes gekozen als doctoraalscriptie voor de studie Kunstgeschiedenis in 1987. De titel was toen ‘Tussen traditie en modern’, de schilder Jan Mankes. Mijn hart lag erin. Pas later ontdekte ik dat we een paar dingen gemeenschappelijk deelden. Met zijn liefde voor natuur, wandelen, vogels en dieren ben ik ook opgevoed. Ik herkende ook veel in zijn werk. Mankes kwam door Annie Zernike in contact met dichters als Boutens, Van Deijssel en de Indiase dichter/filosoof Tagore. Al eerder had hij zelf kennis gemaakt met de Japanse houtsnij kunst.’

Onderzoekende geest

‘Na zijn dood wordt er door critici veel geschreven en

1. Zelfportret met de Uil

geïnterpreteerd. Je ziet erin wat je zelf wilt zien. Het beeld van de eenzelve, wereldvreemde kluizenaar klopt niet. Mankes stond midden in de wereld, had een grote belangstelling voor mens en natuur, volgde de ontwikkelingen in de beeldende kunst en las vele kranten en kunsttijdschriften. Naast aandacht voor zijn werk was hij sociaal, erudiet, vriendelijk, koppig en eigenwijs. Hij had humor, was plezierig in de omgang, wist zeer goed wat hij wilde en had sterke voor- en afkeuren. Met zijn onderzoekende geest zocht Jan Mankes zijn hele leven naar antwoorden op levensvragen’.

Zo zegt Mankes: ‘De staart van de rat hoort niet bij het mooie blanke beestje. Ook schrijft hij: ‘Ik wou kraaien schilderen in een grote plek van eenzaam zwart met doodgravers kop en pooten. Maar sterker was de natuur, die me een beest deed maken flonkerend van blauw en paars.’ Mankes schildert even gecompliceerd als hij schrijft. Hij laat je een detail zien, waarachter een hele wereld verborgen ligt. Zo zocht Mankes de schoonheid voor het leven achter de dood.”

Over zijn werkwijze, vaak gebruikte hij olieverf. Met een daskwast (voor het uitpoetsen van verf) veegde hij voorzichtig verf in het doek, hij gebruikte puimsteen als schuurmiddel, vervolgens bracht hij een nieuwe verflaag aan.

‘Mankes’ stijl is direct herkenbaar door zijn krachtige composities, ongewone indringende kijk op zijn motieven, met vele kleine kleurnuances waarbij hij de verf opbrengt in dunne, doorschijnende verflagen. Zijn vlakke transparante kleuren worden bijna vloeiend in dunne lagen op het schilders doek opgebracht’ (...). Vooral in het begin werkte hij met weinig verf en veel olie. Hij schuurde elke laag verfinderdaad met puimsteen af en zette hier een donkere ondergrond overheen met lichte lagen. Vooral in de begintijd schilderde hij monochroom. Hiervoor gebruikte hij steeds dezelfde kleuren in een combinatie van grijs- en bruintinten. Diverse okers, gelen en bruinen. Een werkwijze verwant aan Hans Holbein, Jan van Eyck en later ook gebruikt door Pyke Koch en

2. Bloeiend landschap

Dick Ket. Door deze werkwijze is de kwaliteit van het schilderslinnen voor Mankes ook belangrijk. De structuur van het doek werkt mee in het geheel en is met opzet zichtbaar. Hij bestudeerde zijn onderwerp grondig, en maakte vaak eerst studieschetsen.’

Lijster

Onafhankelijk kunstenaar

‘Mankes is geen autodidact, hij heeft de avond kunstacademie gedaan in Den Haag en kreeg in Delft een opleiding in glas schilderen, bij het beroemde atelier van Jan Schouten. Het is niet bekend of er glasschilderingen bewaard gebleven zijn, het waren opdrachten. Dit was een interessante tijd voor hem. Naast ontwikkelingen in de kunst en gesprekken over politiek en religie, kwam hij ook in contact met moderne ideeën, zoals modernisme, vrijdenkerij, Christen Anarchisme, antimilitarisme en vegetarisme. Nadat hij glasschilder was geworden, heeft hij besloten om onafhankelijk kunstenaar te worden. De techniek van het glas schilderen heeft hij later wel gebruikt als zelfstandig schilder.

Mankes voelde zich het meeste op zijn gemak in zijn atelier. Hij had een paar echte goede vrienden in zijn leven, de Bourgondische mecenas en sigarenhandelaar Aloysius Pauwels en Cornelis Gouma, een Christen anarchist, vegetariër, natuurliefhebber en fervent wandelaar. Vooral met Pauwels heeft Mankes een zeer uitgebreide briefwisseling gehad.’

Mankes schreef: ‘Ik wil een stukje doek zolang bewerken, dat het een stukje ziel wordt.’ Mankes ervaaarde God in de natuur. Was hij een religieus man?

‘Ja en nee, niet volgens de kerkleer, maar wel degelijk in zijn natuurbeleving, de manier waarop hij vogels en vogelnesten als bezielt beleefde, dat was voor hem ook een religieuze ervaring. Niet voor niets trouwde hij met Annie Zernike, de eerste Nederlandse vrouwelijke, vrijzinnige predikant. Mankes is sterk pacifistisch. Zijn religieuze opvatting was daardoor modernistisch, met een vleugje Boeddhisme. Mankes was een Christen anarchist, hij vond God eerder in de natuur dan in de kerk. Pauwels was een kunstverzamelaar, ondernemer en streng Jezuïet met 12 kinderen. Bij hem vond Mankes een levendige, gastvrije familie, waar hij regelmatig kwam en waar hij enkele van diens kinderen tekende en schilderde.’

Mecenas

‘Inhoudelijk werd Mankes ook sterk gevoed door zijn vriend en mecenas Pauwels. Die stuurde levende en dode

dieren, catalogi, kunstvoorwerpen, artikelen uit bladen en kranten. Via hem las hij ook werken van de theoloog/mysticus Thomas á Kempis en andere spirituele literatuur. Maar ondanks dat waren ze het over religieuze opvattingen en financiën vaak niet eens en zo ontstond er een conflict. De jonge ‘leerling’ Mankes wilde zich, onder invloed van het contact met de vrijgevochten geest Gouma, losmaken van de betutteling van ‘meester’ Pauwels. Alles wat Mankes van hem kreeg toegestuurd, Pauwels zag alles als een schenking, wilde hij zelf betalen. Een ander verschil tussen hen waren de moderne maatschappelijke en religieuze ideeën van Mankes. Toch leerde Pauwels, als stadsmens die graag viste, op zijn beurt veel van de manier waarop de natuurmens Mankes omging met natuur, vogels en dieren.

Frappant is wel de invloed van Mankes. Na zijn dood verkoopt Pauwels zijn sigarenzaak, gaat buiten wonen en omringt zich met kippen, vogels en andere kleine dieren. We kennen maar één brief van Pauwels. Maar uit de brieven van Mankes kunnen we hun contact goed reconstrueren. Pauwels had interesse in de schilderkunst en zocht een schilder die hem aansprak en met wie hij zich kon verbinden. Mankes’ schilderijen waren bijzonder en goedkoop. Pauwels was een echte kunstkenner en handelaar. Hij had een groep kennissen aan wie hij schilderijen verkocht. Jan Schüller werd Mankes zijn vaste kunsthandelaar in Den Haag met wie hij goed kon opschieten. Helaas kreeg Schüller TBC en het is goed mogelijk dat hij Mankes op zijn ziekbed, nog voor zijn overlijden besmet heeft. TBC was toen, net als het Coronavirus nu, heel erg besmettelijk.’

Mankes schrijft: ‘kunst is uiting geven aan geestelijk leven. Het zuiver geestelijke is niet benoembaar, daarom neemt men het stoffelijke te baat als middel.’

Mankes schrijft: ‘kunst is uiting geven aan geestelijk leven. Het zuiver geestelijke is niet benoembaar, daarom neemt men het stoffelijke te baat als middel.’

‘Schilderen is niet alleen maar een afbeelding geven van stoffelijke zaken, het is niet alleen de schoonheid der dingen laten zien. Niet alleen te kruipen in het wezen van een dier, mens of landschap. Maar ook het gevoel dat het echt klopt. Het geschilderde is altijd meer dan zijn afbeelding. Hij heeft ook grote bewondering voor klassieke schilders als Michelangelo, Dürer, Holbein en Floris Verster. De schilder en het geschilderde worden één.

3. Uitzicht uit het Atelier

Briefgeheim

Kritische vraag: is het ethisch verantwoord om iemands persoonlijke brieven te publiceren. Er bestaat toch zoiets als briefgeheim?

‘De brieven aan Pauwels heeft hij verkocht aan Annie van Beuningen. De kladschriften van Jan Mankes bevatten veel nooit verstuurd en privé briefjes o.a. aan Annie Zernike. Zij bevinden zich in de collectie van het Instituut voor Kunstgeschiedenis (RKD). Belangrijk is dat zijn familie niet meer leeft, alleen de kleinkinderen nog. Annie Mankes-Zernike vond de brieven prachtig. In gesprekken met voormalig directeur en kunstliefhebber Pierre Jansen van het Gemeentemuseum Arnhem, heeft zij steeds laten weten de brieven openbaar te willen maken voor de wereld. Zij wilde zijn werk zo veel mogelijk laten zien. Wij wilden voor de volledige Brieven uitgave een zo compleet mogelijk beeld van Mankes geven en deze kladschriften vulden, met al hun twijfels en onzekerheden, het beeld van Mankes goed aan. Jan Mankes heeft zich nooit gerealiseerd dat zijn brieven ooit openbaar zouden worden.’

Ik vind de kernwoorden van zijn werk bezielt, verrijnd en liefdevol.

‘Als Mankes op het eind van zijn leven TBC heeft, schrijft hij aan vriendin en trouwe volger Annie van Beuningen: “met de warme genegenheid die u betoonde hebt u me zo getroffen dat het me een innig genoegen is. Ik lag lange dagen op mijn bed, ik dacht aan veel wat ik o zo graag wilde doen, maar moest wachten en berusten.

Al is het een lichtstraal dat ik me beterende voel en ook daags zoals nu even opkom.” Een maand later: ‘een van de pijnlijke dingen van het ziek zijn, is niet te kunnen schrijven’. Hij dicteerde aan zijn vrouw Annie. Jan Mankes klaagde nooit en bleef optimistisch, aldus zijn vrouw.’

Innerlijke waarde

In hoeverre beïnvloedt Mankes nu je dagelijkse leven?

‘In de zeven jaar dat ik bezig ben geweest met het onderzoek naar zijn brieven was ik bijna dag en nacht met hem bezig. Niet alleen deelde ik veel van zijn interesses, maar ik volgde mijn onderwerp bijna dagelijks op zijn pad. Mankes’ blikken werden bijna identiek aan die van mij. Ik denk dat iedere biograaf wel een sterke fascinatie met zijn onderwerp ontwikkelt. Als een kunstenaar je eenmaal pakt, voor mij was het een soort levenswerk, is het moeilijk om er afstand van te nemen. Na die tijd heb ik me met heel andere dingen bezighouden. Nu, na zeven jaar na het verschijnen van het brievenboek is het misschien tijd om er weer wat mee te gaan doen, het maken van een oeuvrecatalogus is altijd al een diepe wens geweest.

Door dat vergaande perfectionisme van Jan Mankes heb ik wel goed leren kijken en oog gekregen voor zijn talloze details. Ik heb in ieder geval van hem geleerd dat wat een simpel detail lijkt, voor hem van groot belang kan zijn. Of het nu ging om zijn zorgvuldig gekozen materialen, technieken, onderwerpen of artistieke keuzes, Mankes was beslist veeleisend. Alles moest precies datgene zijn wat hij voor ogen had en voldoen aan zijn hoogstaande kwaliteitseisen.

In een vroeg zelfportret uit 1910 kijkt de jongeman Mankes ons doordringend en zelfbewust aan, bijna brutaal. Hij draagt een witte schilderjas en een zwart dasje als een soort handelsmerk, dat laat zien dat hij kunstenaar is. Door de dun opgebrachte verf is de structuur van het doek bewust zichtbaar. Dit stelde natuurlijk hoge eisen aan zijn keuzes: krakerig hard en zeer fijn. Zoals in al zijn zelfportretten vallen hier het beeld van de geschilderde en de schilder samen. Mankes neemt hier duidelijk afstand van de jonge glasschilder die hij nog in Delft was. Hier spreekt de kunstenaar tot ons, overtuigd van zichzelf, die niet alleen laat zien dat hij de schilders tradities kent, maar zich ook wil meten met zijn collega-kunstenaars. Geen realist maar iemand die in alles zocht naar diepgang, innerlijke waarde en bezieling. Tijdgenoten keken alleen naar de buitenkant en schreven in 1912 in het Handelsblad: ‘een zachte ziekelijke jongen... niets van fleurige jeugd. Of ‘een bleek lijdend jongensgezicht.’ Ze zagen niet wat Mankes, die evenals Van Gogh worstelde met het vinden van de

juiste vorm, beoogde met zijn kunst.’

Een paar maanden voor hij op 23 april 1920 overlijdt aan tuberculose schrijft Mankes in een brief: ‘Ik probeerde mooie dingen te maken in allen eenvoud en juist omdat ik weet, dat geen schijn me ooit bevredigen zal, werp ik soms zoo woedend uit den weg wat me af kan houden van mijn eenig doel’.

Jan de Lange

Wat zijn je favoriete werken van Jan Mankes?

- 1) Het zelfportret met de Uil. Mooie traditie in de schilderkunst van zelfportretten met roofvogels. Hij kent zijn klassieken, eerdere portretten met een uil, symbool van wijsheid.
- 2) Aronskelken en Vaas met Jasmijn. Dun geschilderd, opgebouwd uit vele dunne lagen verf, met fijne kleurtonen.
- 3) Uitzicht uit het Atelier in Eerbeek. Sfeertekening, kleurperspectief. Hier is hij overleden.
- 4) Tekening van een Schreeuwende Kraai. In diverse technieken, Japanse invloed.

■ Jaap Mees

■ jaapmees@online.nl

Marmot van Mankes.

NETTY VAN DEN ENDE TROUWE PLEITBEZORGSTER VAN TUINDORP VREEWIJK IS OP 23 JULI OVERLEDEN.

SAMEN MET RIA SCHUILING HEEFT ZIJ ZICH VOLLEDIG INGEZET VOOR TUINDORP VREEWIJK IN ROTTERDAM.

NAMENS DE FAMILIE MEES DANKEN WIJ HAAR HARTELIJK DAARVOOR.

Hoeders tuindorp Vreewijk geëerd

VREEWIJK - Twee hoeders van het monumentale Tuindorp Vreewijk hebben daar zaterdag de Erasmusspeld voor ontvangen, uit handen van burgemeester Ahmed Aboutaleb.

Netty van der Ende (links) en Ria Boelechien Schuiling krijgen hun Erasmusspelden opgeprikt. (Foto: Rinus Vuik)

De feestelijke uitreiking aan Ria Boelechien Schuiling en Netty van der Ende had plaats op een bewonersbijeenkomst in restaurant Het Witte Paard. Tuindorp Vreewijk werd zo'n honderd jaar geleden gebouwd om fabrieksarbeiders licht, groen en ruimte te bieden. Weg uit de kleine, benauwde binnenstadswoningen van die tijd. Zo'n acht

jaar geleden ontstond echter het plan om een groot deel van het huidige Vreewijk te slopen. Toenmalig eigenaar

Com.wonen vond de arbeiderswoningen niet meer van deze tijd en wilde graag nieuwbouw. Dat nieuws sloeg in Vreewijk in als een bom.

De dames Schuiling en Van der Ende wisten de heftige en vaak emotionele protesten van bewoners in goede banen te leiden. Bovendien kregen zij Vreewijk op het netvlies van bestuurders, politici en instanties voor cultureel erfgoed. En met succes.

Stadsgezicht

Vreewijk is inmiddels een beschermd stadsgezicht en de 284 woningen zijn zelfs een rijksmonument geworden. Dat is voor een groot deel te danken aan het voorwerk van de dames. Beide gedecoreerden zetten zich tot op de dag van vandaag nog actief in, voor hun volkswijkje.

FINANCIEEL VERSLAG 2019 S.G.M.

Inkomsten

Rente	3,93
Contributies	2.825,00
Totaal Inkomsten	2.828,93

Uitgaven

Administratiekosten	120,00
Kroniek verzenden	1.131,00
Kroniek Drukkerij	3.451,80
Reservering Mezendag	0,00
Totaal Uitgaven	4.702,80

Nadelig Saldo 2019 -1.873,87

Banksaldi per 1.1.2019	39.689,79
ABN-AMRO	3.154,19
Robeco	36.535,60

Banksaldi per 31.12.2019	37.815,92
ABN-AMRO	4.276,39
Robeco	33.539,53

■ Barend Mees

BEELDHOUWER STAPT TIJDENS HET MAKEN EVEN UIT DE TIJD

INTERVIEW WALDA VAN DER HEIJDEN – MEES

Na het volgen van de opleiding tot lerares handvaardigheid (N20) heb ik daar een aantal jaren in lesgegeven. Het boetseren trok mij, van alle technieken, het meest. Rond 1992 ben ik voor mezelf actiever gaan boetseren. Je maakt veel vogels en dieren beelden, van waar die fascinatie?

Dieren hebben altijd mijn voorkeur gehad. Waarschijnlijk omdat ik altijd veel buiten te vinden was en de liefde voor de natuur in het algemeen, en dieren in het bijzonder, mij met de paplepel is ingegoten.

Ben je autodidact of volgde je een kunstopleiding?

In het begin van deze eeuw heb ik naast het boetseren, enkele seizoenen een cursus gevolgd in het werken met was, om het beeld dan in brons te kunnen laten gieten. Hoe zet je iets op, maak je een armatuur en dergelijke. Waar je met klei altijd te maken hebt met de zwaartekracht is dat met het werken in was, op een armatuur, heel anders: zo kan iets ijler en smaller zijn. Sinds die tijd maak ik ook bronzen beelden.

Je maakt zowel beelden van klei als van brons. Heb je een voorkeur?

Het boetseren in was en klei is verschillend, alleen al de manier van bewaren, maar het vormgeven van het kneedbare materiaal heeft ook weer heel veel raakvlakken. Ik houd van de afwisseling.

Op je website zag ik dat je vaak beelden maakt met een open ruimte. Bewust niet voltooid. Heeft dat een reden?

Bij de bronzen heb ik vaak de ruimte niet volledig gevuld. Bij het maken van m'n eerste roofvogel werd het me duidelijk dat dit niet nodig was, zag ik hem al helemaal, zonder de vorm nog overal aangebracht te hebben. Sterker nog, het zorgde voor meer interactie met de ruimte eromheen. En het beeld wordt door de heren toch aangevuld.

De bronzen laat ik gieten, het is een vak apart! Dat houdt wel in dat ik niet alles in eigen hand heb, wat het soms extra spannend maakt.

Ik kwam op jouw naam via een site over fijnschilder Jan Mankes. Wat vind je van zijn werk?

Wat mij in het werk van Jan Mankes (1889-1920) treft is zijn liefde en ontzag voor de grootsheid van de natuur, de vogels, de verstil-

ling in het werk, de tere kleuren. Ook de kunst van het weergeven van iets gewoons als iets bijzonders.

Je laatste expositie heet Van de Schoonheid ende Troost. Toepasselijk in het Corona tijdperk.

De online expositie 'Van de Schoonheid ende Troost' is bedoeld om in deze bijzondere Corona-tijd toch een expositie te bekijken. Te vinden op mijn site onder 'exposities'. Omdat nu overal de musea gesloten zijn is dit een mogelijkheid toch een soort tentoonstelling te bezoeken. Al kan men natuurlijk eenvoudig alle werken ook in de diverse groepen op m'n website aanklikken.

Wat is de rol van kunst in het algemeen en in het bijzonder tijdens de Coronacrisis?

Over de rol van kunst in het algemeen kunnen anderen beter iets zeggen: Muziek, beeldende kunst literatuur en theater doen je de tijd vergeten, kunnen troost en inzichten geven en leiden de aandacht van je eigen bestaan en zorgen af.

Wil je nog iets toevoegen?

Voor mij geldt dat ik tijdens het maakproces even uit de tijd stap, dat ervaar ik als vrijheid; het vormgeven een zoekproces en een liefdesbetooging aan het leven, al klinkt dat wat hoogdravend.

■ Jaap Mees
■ jaapmees@online.nl

LUDO RICHARD MEES BACK TO MY ROOTS: VAN AUSTRALIË NAAR NEDERLAND

It was early afternoon on Sunday the 24th of July 2016 when our flight finally touched down at Schiphol Airport. We had just completed the long trip from Sydney, Australia – and despite the fact that we were dead-tired from 24 hours of flying, we were incredibly excited! I had done the journey from Sydney to Amsterdam many times before, but this time was different. This time it was not a holiday to visit my extended family. This time we had bought a one-way ticket and would be setting up a life for ourselves in the Netherlands. It was the beginning of an adventure – the start of an exciting new chapter.

I was born in the Netherlands in 1989 to Dutch parents, but never actually lived here. When I was six months old my family moved to South Korea for my mother's job with Unilever. We lived there for a couple of years, then lived in the Philippines for about four years, and then in Germany for another four years. Towards the end of our stint in Germany my parents decided that this semi-nomadic expat existence was no longer right for our family, and they figured that Australia was a good place to settle down. So in September 1999 my family moved to Sydney – we haven't looked back since. Sydney is really 'home' for me in the sense that it is the place that feels most familiar and comfortable. Sydney is where I grew up, where I went to high school and university, where I made my life-long childhood friends, where I got married and where I started my career. My parents still live there (in the house where I grew up), and so does my sister. Sydney feels like my hometown and I truly do love it there.

Amsterdam

At the same time, I have always felt a strong connection with my Dutch roots. We spoke Dutch at home and as a result I speak Dutch fluently, although until recently I spoke with the vocabulary of a 60-year-old rather than a 30-year-old! We came back to the Netherlands frequently, allowing me to build a strong bond with my Dutch extended family. So when my wife Jess and I decided that we wanted to go on an overseas adventure for a while, it made a lot of sense to go to the Netherlands. I wanted to reconnect with my roots and see what it was like to really live as a Dutchman, and Jess wanted to learn more about the culture I came from. So in mid-2016 we took the plunge and moved to Amsterdam as expats, initially planning to stay for two years but always with an open mind to staying longer. We have now been here for four years, have just bought a house and are about to have our first child here, so obviously we are enjoying life in the Netherlands!

I'm sure getting started as an expat in the Netherlands is an interesting and challenging experience for anyone, but what made it especially interesting for me is that I come across as 100% Dutch. I have a 'Dutch outer shell' so to speak: I look Dutch, speak Dutch and have a Dutch name ... but I am culturally Australian! This made for some memorable experiences in my first few months of living here. I remember going to the supermarket to buy some beer and being asked to show my ID at the check-out counter (why I was asked to show my ID when I was 27 years old is a discussion for another day). I proceeded to explain (in fluent, unaccented Dutch): "Ik kom uit Australië en woon pas een paar weken in Nederland. Ik ben momenteel bezig met het omzetten van mijn Australisch rijbewijs naar een Nederlands rijbewijs, dus ik heb helaas op dit moment geen legitimatie bij me." The young girl behind the counter gave me a look that indicated she was either very confused or highly sceptical of my excuse – I'm still not sure! In any case I was thankfully still allowed to take my beer and go home.

Varkentje

I've also had a few funny misunderstandings in the workplace as a result of not quite being a 'real Dutchman'. Our initial transfer from Australia to the Netherlands was done through my employer at the time, KPMG. I remember going into a meeting room to discuss a project with a few colleagues in the first couple of months. As we sat down, one of them said: "Oké jongens, hoe gaan we dit varkentje wassen?" I had no idea how to respond – why were we discussing washing small pigs? Thankfully someone else quickly spoke up and I didn't embarrass myself (although I'm sure everyone would have understood). Turns out you might miss a few things when you learn Dutch only through speaking it with your parents while living in a foreign country. Needless to say, although my Dutch was fluent when I moved to the Netherlands, it has improved dramatically over the four years that we've lived here.

Having said all of that, I think that our experience of being expats in the Netherlands probably shares quite a few similarities with that of anyone else coming to live in the Netherlands from another country. We found that the most important factor to feeling at home in a new place was building community. Of course, the fact that I have family in the Netherlands gave us a relatively easy landing and meant that we always had someone to turn to, but the importance of having community in your immediate surroundings and in your everyday life shouldn't be underestimated. The value of genuine human connection became much more obvious to us when we had less of it and had to be intentional about cultivating it. For me and Jess, the bedrock of our community in Amsterdam is our church. If it weren't for that community and the genuine friendships that we have formed through it, our experience of living in the Netherlands would undoubtedly have felt very different. When we moved, we consciously decided to invest in new relationships as if we would be living in the Netherlands forever – even though I initially only had a two-year contract – because we figured that if we built our life here with a temporary mindset, we would be inclined to hold back and might not be able to build truly meaningful relationships with people. I'm glad we took that approach, and I'm thankful for the friendships we've formed in the Netherlands.

Corona

By now, we've lived here long enough to feel that both Australia and the Netherlands are 'home' to us in different ways. I feel more in touch with my Dutch heritage. I've moved on from KPMG and now work for KLM – working for an organisation whose brand identity statement includes the words: "KLM is oer-Hollands" definitely helps to make you feel more Dutch. Whenever we go back to Australia to visit our family and friends it is a deeply satisfying feeling of being home, but returning to the Netherlands afterwards also feels like coming home in some way. That said, it can still be difficult to adjust back to normal life after returning from a trip to Australia. One thing that really helps us to feel grounded again is to immediately reconnect with our community in the Netherlands as this reminds us of what we love about life here. However, after our most recent visit to Australia the Corona crisis threw a spanner in the works. We had been back in Australia for four weeks and returned to the Netherlands just as the spread of the Corona virus was escalating in Europe. On our second-last day in Australia we heard that the Dutch government had just called on the nation to work from home as much as possible and that events with more than 100 people had been ban-

ned. The day that we arrived back in the Netherlands was the day on which the Dutch government announced that schools were closing and that all restaurants and cafes also had to shut their doors. Everyone had to stay home as much as possible, so our normal approach for re-entering into Dutch life was no longer an option. We were working from home, our church was not meeting physically anymore, and for the first couple of weeks we completely isolated ourselves due to the fact that we had been in airports and on long-haul flights. So our most recent return to the Netherlands was a little more difficult than usual, but thankfully the beautiful spring weather compensated for that a bit.

Overall, living in the Netherlands has been a fantastic experience so far – both from my perspective as an Australian, and as a Dutchman reconnecting with my roots. As an Australian: I love getting around on the bike, I love warm fresh stroopwafels from the markets, I love the smaller scale of the cities, I love the no-nonsense attitude of people and the sometimes irreverent humour (which is a similarity with Australian culture), and I love having the rest of Europe at my doorstep. As a Dutchman: I love making Dutch friends my own age, I love getting to spend time with my extended family, and I love feeling much more connected with the culture, history and people of this wonderful place I come from. Whatever happens in the future, I do not doubt that this chapter of our lives will be one that we look back on with much gratefulness and fondness.

■ Ludo Richard Mees
■ Ludo_mees@hotmail.com

GROOTVADER JACOB MEES (1885 -1970) ONTMOET FRANZ KAFKA IN PRAAG

Grootvader Jacob Mees liep in 1907-1908 stage bij de Assicurazioni Generali in Praag. Daar ontmoette hij de toen nog onbekende schrijver Franz Kafka, die daar ook werkte. Hij raakte bevriend met hem. Later werd Kafka bekend door zijn boeken als Die Verwandlung, Der Prozess en Das Schloss.

Op 29 november 1907 schreef hij aan zijn moeder: "In café Arco sprak ik nog even met Kafka en Mifka, twee studenten van onze Verbindung (de Austria). De namen zouden van 2 poesjes kunnen zijn..."

Het nu volgende fragment is afgedrukt in de Groene Amsterdammer van 29-0-1966 en in Paris Match van 25-5-65.

Praag 23-2-1908. "Als ik nadenk wat ik u het eerst zou willen schrijven, gaan mijn gedachte onwillekeurig terug naar gisteravond, toen ik weer een vriend dieper heb leren kennen en nog steeds enigszins stupéfait ben. Het is Kafka van wie ik al eens schreef dat hij een keukentafel had uitgevonden en gepatenteerd.

Kafka is een allergeodste jongen, dat zie je direct aan zijn ogen en hoor je aan zijn stem. Hij heeft iets van een lobbies, maar is lang en trouw. Hij heeft een slappe mosgroene Oostenrijkse of Tirolse hoed op. Hij kan uitstekend Witze vertellen, kan soms opspelen en uitbarsten. Kafka is erg getapt, hij heeft een lorgnet en een klein knabbelsnorretje. Hij praat met mij soms Frans, heeft niet afgestudeerd en heeft een betrekking op een kantoor waar hij miniem verdient en woont bij zijn moeder. Tot zover had ik Kafka altijd gekend. En nu weet ik: dat hij soms tot drie uur s-nachts aan zijn toneelstuk pent. Dat hij zijn zakken vol heeft met kladjes van scènes die hem invallen. Ook dat hij feuilletons schrijft om geld te verdienen, dat zijn eerste toneelstuk niet Bühnenreif verklaard werd, maar zeer waarderend beoordeeld werd door de directeur hier van de Comedie. Hij schreef hem dat hij ongetwijfeld dramatisch talent heeft en zeker door moet gaan. Gisteravond was ik eerst bij Just, een gezellig Wirthaus waar veel Austria studenten komen,

gisteren alleen in reservisten uniformen. Daar nachtmaalde ik en ging toen vroeger dan de anderen weg met Kafka naar een café, waar hij mij de eerste acte van zijn toneelstuk 'Die Brücke' voorlas. Heusch heel veel goeds erin. Je begrijpt niet dat iemand zulke ideeën heeft: het is een openbaring."

Jacob's dochter Eleanoor schrijft: 'Kafka heeft mijn vader eens een manuscript gegeven, een rolletje getypt papier, dat ik als kind gezien heb. Jaren later bij een opruiming of verhuizing heeft mijn vader het weggedaan, zonder het zich te realiseren dat 'zijn' Kafka dezelfde was als de grote schrijver en met het gevoel van je kunt toch niet alles bewaren...'

■ Jaap Mees
■ jaapmees@online.nl

IN MEMORIAM LYDIA JACOBA HELENA STAAB-MEES (19-05-1920 - 14-09-2019)

Lydia Jacoba Helena: vernoemd naar de Bijbelse Lydia (bekend als de purperverkoopster), een vrije keuze van haar ouders (Anna de Mol van Otterloo en Adriaan Quirinus Mees) en met Jacoba Helena vernoemd naar de moeder van A.Q. Mees: Johanna Helena Kolff.

Lydia is geboren in Arnhem, evenals haar beide jongere broers, Wouter en Henk. Daar heeft zij tot halverwege haar lagere schooltijd gewoond en vervolgens, in verband met de wisselende werkkringen van haar vader, in den Haag en Amsterdam. In Amsterdam heeft zij op het Hervormd Lyceum eindexamen gymnasium gehaald en is zij daarna naar kostschool in Zwitserland, Brilliant Mont, gegaan voor de finishing touch van meisje tot "grande dame".

Noblesse oblige en naastenliefde waren haar grondmotieven. Dat vind je terug in haar keuze voor opleiding aan de Christelijke School voor Maatschappelijk Werk CICSA en haar bestuurswerk in de vele organisaties die op verschillende wijzen kwetsbare mensen in de samenleving ondersteunen: het Jonge Vrouwen Gilde: onder andere vluchtelingen en gepensioneerde ongehuwde huishoudsters; de CJVF, later YWCA: ontwikkeling van vrouwen en meisjes; de AMVJ: opbouwwerk voor jongeren; Prinses Margrietfonds (later Bekker la Bastide Fonds): opgericht om de oorlogsweduwen van de koopvaardijvloot financieel te ondersteunen, en tot slot werd zij gevraagd in het van der Dussen van Beefthingh Fonds. Ook mogen de talloze kledingbeurzen en bazaars niet onvermeld blijven.

In 1991 is zij geridderd bij het 50-jarig bestaan van het Prinses Margriet Fonds.

Naast sociaalbewogen was zij ook heel sociaal-betrokken, getuige haar aanwezigheid bij- en de organisatie van vele

diners, partijen, familiebijeenkomsten. Zij heeft met veel plezier Karel Staab terzijde gestaan tijdens zijn burgemeesterschap in Wassenaar. In Wassenaar heeft zij ook de Wassenaarse Vrouwen Raad opgericht en is daar jarenlang voorzitter van geweest. Daar ging echter al een heel leven aan vooraf.

In 1943 trouwde zij met haar jeugdliefde, Willem van Eeghen en verhuisde met hem naar Driebergen. Haar jonge gezinsleven is niet altijd over rozen gegaan: kinderen kwamen te snel achter elkaar en Willem werd in 1946 naar Indië 'gestuurd' als stagiaire ter voorbereiding op opvolging in het familie handelskantoor Van Eeghen & Co. Zij bleef aanvankelijk achter en volgde enkele maanden later. In 1948 is Willem onverwacht in Batavia overleden aan de gevolgen van tyfus en zij bleef, 28 jaar oud, met 4 kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar achter. Met haar positieve instelling heeft zij achteraf toch altijd ook de goede kanten van dit verlies benadrukt: zelfstandig worden, een eigen mening durven uitspreken.

Daarbij benadrukte zij ook dat deze zelfstandigheid mede mogelijk werd door de vrijheid die Karel Staab, met wie zij vier jaar later in Driebergen is hertrouwd, haar liet. Het gezin verhuisde naar Rotterdam en werd met nog twee meisjes (Sylvia en Alexandra) uitgebreid.

Lydia was de spil van dit grote gezin en was royaal met haar gastvrijheid en het onderdak bieden aan anderen, zowel in Rotterdam

(Ringvaartweg en Hoflaan) als in het vakantiehuis in Domburg. Van de periode in Wassenaar genoot zij, zoals boven vermeld. En ook van de periode na Karels pensionering, in den Haag (van Meerkerkestraat en in Arendsdorp). Daar werden zij samen steeds ouder en daar overleed Karel.

De laatste jaren woonde zij in een verzorgingstehuis in Rotterdam in een toenemende afhankelijkheid, zowel fysiek als geestelijk. Tot het laatst bleef zij de lieve en bescheiden vrouw, geïnteresseerd in de ander, die niet tot last wilde zijn.

En ... altijd in voor een pimpeltje waarmee zij haar naam eer aandeed.

Paspoort:

Geboren 19 mei 1920 overleden 14 september 2019
7 april 1943 Gehuwd met W.M.van Eeghen (1919-1948) te Amsterdam
Kinderen: Anna 1944, Jan 1945, Adriaan 1946, Marguerite 1948
14-02-1952 Gehuwd met K. Staab (1920-2011) te Driebergen
Kinderen: Sylvia 1953, Alexandra 1954
Woonplaatsen: Arnhem, Amsterdam, Den Haag, Amsterdam, Driebergen, Batavia, Driebergen, Rotterdam, Wassenaar, Den Haag, Rotterdam
Hobbies: bergwandelen, tennis, bridge, tuinieren.

■ Anna Zanen-van Eeghen

DE LAATSTE DE WERELD DRAAIT DOOR: ENERGIEKE TALKSHOW STOPT OP ZIJN HOOGTEPUNT

De veelbesproken talkshow *De Wereld Draait Door* (DWDD) stopt na vijftien onafgebroken seizoenen. Enkele weken geleden kondigde Matthijs van Nieuwkerk (1960), presentator en motor van het programma, aan dat de laatste uitzending op 27 maart is. Een persoonlijke terugblik.

De eerste keer dat ik Matthijs van Nieuwkerk op televisie zie is in het tv-programma TV3 van de NPS over kunst en cultuur. Het wordt gepresenteerd door Hadassah de Boer en af en toe schuift van Nieuwkerk aan. Het is van meet af aan duidelijk dat hij originele ideeën heeft. Ook draait hij regelmatig een grammofoonplaatje op een ouderwetse pick-up. TV3 kan gezien worden als de voorloper van DWDD.

De Wereld Draait Door begint de eerste periode met drie afwisselende presentatoren: journalist Francisco van Jole, cabaretier Claudia de Breij op maandag en Matthijs van Nieuwkerk. Al snel wordt Matthijs de enige presentator.

Parool

Van Nieuwkerk begint zijn carrière als journalist bij het Parool, via de kunstredactie daar promoveert hij na enkele jaren tot hoofdredacteur. Daarna presenteert hij samen met zijn Rotterdamse vriend Wilfried de Jong het sportprogramma *Holland Sport*. (VPRO)

In 2005 is de eerste uitzending van DWDD. Toen nog van de VARA, later de BNN/VARA. Het is uiteraard onmogelijk een compleet overzicht te geven van het programma, daarom enkele persoonlijke hoogtepunten en herinneringen.

Ik kijk bijna altijd naar *De Wereld Draait Door*. Het geeft me energie. Het programma is actueel, heeft vaak on-

derwerpen uit de kunst, muziek, politiek en sport en is veelzijdig. Als ik terugkijk op 15 jaar DWDD, valt het me op dat de meest memorabele uitzendingen vaak zijn als er iemand overleden is. Het programma over auteur Joost Zwagerman is indrukwekkend, met een aangedane schrijver Jessica Durlacher, een goede vriendin van Zwagerman. Zwagerman sprak vol liefde en kennis over kunst. Hij was de schrijver die zo goed bewonderen kon. Dat geldt ook voor van Nieuwkerk trouwens.

La Bohème

Een andere memorabele aflevering gaat over journalist en columnist Martin Bril, die wordt herdacht. Zeer indrukwekkend is de ode aan Johan Cruyff, de beste voetballer die Nederland ooit heeft gekend. Op maatschappelijk terrein is hij eveneens belangrijk met zijn Cruyff Foundation. En een legendarische uitzending over David Bowie, die tot zijn laatste snik muziek blijft maken. Tot de hoogtepunten hoort zeker het lied *La Bohème* van Charles Aznavour, dat André van Duin een paar dagen geleden zingt ter ere van Matthijs. Het is algemeen bekend dat van Nieuwkerk een grote liefhebber is van de muziek van Aznavour en zijn moeder vaak muziek van hem opzette in huis. Veel respect toont van Nieuwkerk naar oud-politicus en schrijver Jan Terlouw (D 66). Zijn pleidooi voor meer vertrouwen tussen de mensen met zijn 'Touwje uit de Brievenbus' betoog, raakt vele kijkers.

Het afscheid van René Gude, denker des vaderlands, die leed aan ongeneeslijke kanker is erg ontroerend. Nog voor de Coronacrisis uitbreekt wordt er enige weken geleden een uitzending helemaal gewijd aan de moedige Joodse verzetsstrijder Selma van de Perre (98). In haar boek 'Mijn naam is Selma' vertelt ze helder en duidelijk over haar ervaringen in de oorlog en hoe ze het overleefde.

Edge

Wat maakt DWDD nu zo bijzonder? Het programma is live en televisie is op zijn best en spannendst als het rechtstreeks is. Er kan van alles misgaan, gasten kunnen moeilijk gaan doen of dichtklappen. Dat geeft het een edge. Daarbij komt als belangrijke factor de energie, scherpheid en veelzijdigheid die gangmaker Matthijs van Nieuwkerk aan de dag legt. Hij is van veel markten thuis, heeft een passie voor vele soorten muziek (Bob Dylan!), literatuur, voetbal en een brede interesse. Zo introduceerde hij sterrenkunde,

wetenschap en zelfs opera voor een groot publiek.

Passie

Voor vele facetten van het leven heeft DWDD een specialist in huis. Hoogleraar Eric Schreder weet alles op het terrein van onze hersenen. Alexander Klöpping is een genie met nieuwe technische gadgets en runt en passant ook nog eens het succesvolle digitale medium Blendle. Vincent Icke is een zeer intelligente professor in de sterrenkunde. Een andere hoogleraar Robbert Dijkgraaf in Natuurkunde, weet altijd vol passie interessante betogen te houden. Net als de geestdriftige Belgische schrijver en conferencier Bart van Loo, die de hele studio aan zijn lippen heeft hangen als hij het heeft over Franse chansons, Napoleon of de Bourgondiërs. Over aanstekelijk praten gesproken, daar weet zijn landgenoot Peter Vandermeersch ook alles van. Hij was hoofdredacteur van NRC Handelsblad en is een uitstekende verteller.'

Brede scope

Een ander aspect van de veelzijdigheid is de brede scope van Matthijs en zijn redactie. Verzuilde en gedateerde begrippen als links en rechts bestaan bij DWDD niet. Hij vraagt even makkelijk de eigenzinnige voetballer/columnist Jan Mulder als tafelheer, als cabaretier en trouwe vriend Marc-Marie Huijbregts. De schrandere topactrice Halina Reijn is een even graag geziene gast als de wijze en sensitieve zanger/rapper Ali B of de erudiete schrijver Adriaan van Dis. Ook oprechte mensen als de schrijver/journalist Özcan Akyol, koosnaam Eus, journalist Fidan Ekiz en actrice Romana Vrede schuiven regelmatig aan tafel aan. Links of rechts, autochtoon of allochtoon, het maakt niet uit, als ze maar wat boeiends te vertellen hebben.

Een kleine kanttekening, Matthijs loves succes. De sporters moeten per se grote prijzen winnen, de kunstenaars en musici het liefst veel aanzien hebben in het buiten-

land en de politici en wetenschappers moeten excelleren in hun vak. Soms wekt hij de indruk dat hij ze zelf het liefst naar succes zou willen coachen. Veel gehoorde kritiek is dat het bij DWDD een vaste klik is met altijd dezelfde gezichten. Maar dat is niet helemaal waar, zowel bij de gastheren/dames en gasten schuiven er regelmatig nieuwe mensen aan.

Talent

Van Nieuwkerk en zijn redactie hebben een neus voor talent. Erik Dijkstra viel gelijk op als Jakhals. (Jonge reporter van DWDD) Hij maakte sterke eigenzinnige items in een paar minuten en ontwikkelde zich tot empathisch programmamaker. De virtuoze Arjen Lubach maakte hier naam. En ook de sociaal bewogen en scherpzinnige Özcan Akyol schrijft en zegt vaak zinnige dingen. Bij YUNG DWDD, de nieuwe generatie programmamakers, vallen de talentvolle acteur en columnist Sahil Amar Ais-sa op en het brutaaltje, presentatrice Emma Wortelboer.

Sneldichter

Uniek voor het programma is de sneldichter en tekstschrijver Nico Dijkshoorn, die elke woensdag razendknap een tekst schrijft over wat er voor zijn neus die uitzending gebeurt. Met rake observaties, een snuffe melancholie en grote betrokkenheid. Hij bedankte Matthijs in zijn laatste uitzending voor zijn strijd tegen het cynisme in omroepeland.

Het is zeer verdiend dat *De Wereld Draait Door* in 2007 de Gouden Televizier Ring wint en in 2011 gevolgd door de Zilveren Nipkoverschijf. In de laatste week van uitzendingen komt daar het 'Gouden Vriend van het Boek' speldje bij voor zijn stimulans van de Nederlandse literatuur. En op de laatste dag krijgt hij de Zilveren Fonograaf voor zijn promotie van de Nederlandse muziekindustrie. Matthijs van Nieuwkerk is voor televisiekijkend Nederland gelukkig niet verloren. In het voorjaar 2021 gaat hij

een nieuw programma maken voor de zaterdagavond. Ik heb een sterk vermoeden dat het een reflecterend en verdiepend karakter gaat krijgen. Met zijn talent, veelzijdigheid en overstijgend vermogen wordt dat vast weer een spraakmakend programma.

■ Jaap Mees
■ jaapmees@online.nl

Dit interview verscheen eerder in Reporters Online en Blendle.

PIMPELMEES LEREN OP AFSTAND

Goed voorbeeld doet goed volgen. Britse biologen ontdekten hoe pimpelmezen via filmpjes kunnen leren om een vieze (mogelijk giftige) prooi niet te eten.

Naam: pimpelmees

Wetenschappelijke naam: *Cyanistes caeruleus*

Leefplek: oude loofbossen, parken, tuinen

Uiterlijk: 10,5-12 cm, blauw petje, gele borst, zwarte oogstreep, blauwachtige vleugels

Eet: gevarieerd, in broedtijd veel insecten(larven) en spinnen, in winter veel zaden.

Opvallend: koolmezen (20 gram) zijn pakweg twee keer zo zwaar als pimpelmezen (10 gram).

De onderzoekers filmde

hoe een kool- of pimpelmees een vieze 'prooi' at en daarna reacties van afschuw vertoonde (schudden met de kop, grondig reinigen van de snavel). De prooi bestond uit bittere amandelstukjes in wit papier, met een zwart vierkant erop. Vervolgens lieten de biologen de beelden zien aan andere kool- en pimpelmezen. Die kregen ook zelf voedsel: amandel in wit papier, soms mét en soms zonder zwart vierkant. Van de zwarte vierkant prooien aten ze beduidend minder. Pimpelmezen leerden alleen van filmpjes waarin soortgenoten figureerden, terwijl koolmezen óók van pimpelmeesfilmpjes leerden.

■ Artikel uit het NRC Handelsblad

BIJBELS VAN MEZEN GEKREGEN VAN RU HAVERKORN

Is er iemand van de Mezen familie geïnteresseerd in oude antiek Bijbels? Zij worden ons aangeboden door de heer Ru Haverkorn, die op 1 april 2019 overleed. Zijn vrouw Annemarie beschrijft de Bijbels.

Ik begin met de grootste bijbel.

32 bij 27 cm en 10 cm hoog. Heel zwaar!

Een prachtige lederen koft, mooi versierd en niet beschadigd. In het midden staat de afbeelding van een heilige. In de rand daaromheen: "Society Promoting Christian Knowledge" en een jaartal, maar ik kan dat niet goed lezen 1695?

Op de eerste bladzijde staat: Presented by the Society for promoting

Christian Knowledges to R. A.Mees esq.

In grateful acknowledgment of the assistance which he rendered in the translation of the English liturgie into the Dutch language, accomplished under the auspices of the Society in the Year 1835.

Ondertekend: William Parker.

2e Bijbel:

Ik vergat bij die grote bijbel te vermelden, dat er achterin vele huwelijks liturgieën liggen, die laat ik er allemaal in! De tweede bijbel heeft een iets eenvoudiger lederen omslag, met wel versieringen in de vier hoeken, maar niet gekleurd.

Het boek is 23 bij 14 cm en 10 cm dik.

Het is het Nieuwe testament en het Oude testament met achterin ook de Evangelische gezangen.

De bijbel is opgedragen aan:

Rudolf Adriaan Mees Rzn en Anna Maria Gerarda Pijnappel

Bij gelegenheid van hun huwelijk den 2 den November 1876

Van hunne liefhebbende ouders R. Mees en M.F.D. Mees Vink.

De bijbel is uitgegeven in 1874 door de Nederlandsche Bijbel-Compagnie.

Het boek ziet er niet veel gebruikt uit.

3e Bijbeltje

Dit kleine bijbeltje lag helemaal uit elkaar en is gerestaureerd door een oude vriend, die helaas ook overleden is. Het slotje is heel mooi! Het is 10 bij 7 cm en 5 cm hoog.

Het is opgedragen aan: Swanida Anna Elisabeth Maria Mees, van haar liefhebbende ouders bij gelegenheid hunner twaalf en een halfjarige huwelijksvereniging op 14 februari 1863.

Het is het Nieuwe Testament en de Psalmen en de Christelijke gebeden.

Het boekje is gedrukt te Haarlem bij Johannes Enschede en Zonen 1856.

Heb je nog vragen, dan kan ik proberen om ze te beantwoorden.

■ Annemarie Haverkorn
■ dekleinebrink@skynet.be

STICHTING GESLACHT MEES

Genealogie Hans Mees, Neherpark 136, 2264 ZC Leidschendam, tel 070-3866304, jr.mees@hetnet.nl.
Redactieadres Kroniek: Jaap Mees, Westhaven 24 b, Gouda, 0182-603701/ jaapmees@online.nl